

309127 ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 2.
సంపుటము. 2.

జేన్ వట్టిణము 1917 నం. డిసెంబరు నెల 14 వ తేదీ శుక్రవారము
పింగళనామ సంవత్సర కార్తిక మాస బహుళ అమావాస్య 30.

No. 212

సంచిక 209

మంచిమనసు! వేసవలు భయపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!
2 పంచభుక్తినువారికి ఆత్మలార్పణమున కోర్కెని
కోదండప్రలాపము అను గ్రంథముకంటే ఇవేము.

మేలైన జపాక్ష పట్టుపందలు.

ఆ నేకపంచభుక్తి భయపడినందున
పశుత్వము భరణ తగ్గించియున్నాము.
వాచనలారా! శృంగారమున్న
వాగ్వికారమున్న గల మేలైన ఆనంద
పట్టుపందలు పండుగదినముల ఆనంద
ముగిరకు తెప్పించి బిడ్డయింపుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ
ఆకుపచ్చ, రోజు, మేఘ వర్షం,

ఇత్యాది రంగులు గలవి, శ్లాఘనీయమైనవి, శ్వేతపడుడు.
5 క్షమామణిపిన్ని 2 క్షమామణిపిన్ని పట్టుపందలు 1-కి 2-0-0
జపాక్ష పట్టుపందలు చౌకము 2 మూలము ... 1-6-0

అన్నిటికి పోటీజీ ప్రత్యేకము.
(528) చిరునామము:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,
3, కందప్ప మొదటి వీధి, తిరువల్లికేటి, మద్రాసు.

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపు కళ చేర్చుటచే విలేఖకుల వ్యాసములు వార్త
లను చాలవలె తగ్గింపుదలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు
తాము వ్రాయబోవు వ్యాసములను సాధ్యమైనంత వృత్తముగ
1, 2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయ వ్రాద్దికులు. వార్తలందు
అతిమాత్సర్యముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను.
వెదలవిగ నన్న వ్యాసములు కాగితములకు రెండు వైపులను
వ్రాయబడినవియును, తలుగుగ నన్నవియు ప్రకటించుదవు
సూచించుదను.

క్రికెట్లైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

ఐ. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అంధ్రవత్రికా కార్యాలయము:

చోట్ల వాన్సు 212, చు.నాడు.

మలయచందనము

(957) పెగరోగమునకు మహారము.

మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పథ్యము లేదు. పిచికారీ
మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. గున్య
మైన మా మలయచందనము ఎటువై
తెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధముల

రోగమును మాడుచూటలలో మాన్యును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0.

గంధర్వ పార్శ్వ సి,

రాజమండ్రి, తేక 83, లింగకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాస

శరీరమును విశదీకరించునాత్మజిజ్ఞాస.

దయ్యముల సర్వమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ
గ్రంథకర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.ఎ.
చిన్నపైజా చక్కని గ్రంథము వెల 0-2-0.

అంధ్రవత్రికా కార్యాలయము, 1 లింగకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

సీతాస్వేదము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

మధులాలూ పద్యములు!! క్రావ్యమును పాఠ్యములు!!
ఇత్యాది వృద్ధుచున్నవైది వ్రాయబడినవి. జనసాహ
స్యమున కెల్లవలె సుబోధకము. ప్రదర్శనా మూలముగ
సానునది. భక్తిరసభరితమైన చక్కని కథాటకాది ఐదవట్టు
లతో నిండియుండును. ఒక పర్యాయము చదివినను ప్రదర్శిం
చినను విడువదు. దీనిని గూర్చి వెల్లారు వాస్తవ్యులను
బందరు నోటిలు కాశలే ప్రావేశరగు శ్రీయుత ముత్తరాజు
సుబ్బారావు, ఎ. పి. గా రొసంగిన యభిప్రాయమును
చదివిన ఈ నాటక రాజముయొక్క ప్రాశస్త్యము చదువరులకే
బోధపడును. రూ. వెల 1-0-0 కపాలకూచి లేదు.
గ్రంథకర్త:— పసుమర్తి యజ్ఞనారాయణశాస్త్రి,
(980) త్తొలివీధి, బంగళా.

అదివచ్చి కాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

అప్పారాజునం డిపో, 6, లింగకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

OTTO DILBAHAR REGD.
THE
PERFUME OF ORIENTALS
DELIGHTFUL & LASTING

మిక్కిలి మనోహరమగునువాసన
(రజస్తరు కాలదినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రజస్తరు కాలదినది.)
ఇప్పటికాలపు యిది కనునగునది, సాటిలేని నవోజ్జనుగు నువాసనగలది.
ఆటో హాలుగాని, - రాయముగాని, చేర్చబడకనే నిర్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని దిందులు చిలుకరించినచో, చుక్కలగు
నువాసన ని స్ఫులదయింతును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
నిన్నపైజా (ఆర (రాం) సీసా 1-కి రూ 0-8-0
నిన్నపైజా మైజా 1-క్రాం " " 0-12-0
మోకపైజా 2 " " " 1-4-0
వెదలపైజా 4 " " " 2-0-0
ఐ. పి. ఖర్చులు రూ 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధిమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి
ఆ నేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచు సీసాపైజా
ను, కాడ్డపైజాను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో
దిల్ బహార్ యొక్క సలహాములను పరిశీలనచేయ గోరువా రిది నవవారికి
ప్రాసినచో ఆటో దిల్ బహార్ గల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.
పోస్ట్ పంపుటయింగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; వెం. 15న, అమ్మామనీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము
అన్ని రోగములకు నిర్హాదము.
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల కారె
దోలును. వాయువు
పోట్ల హాగ్గొనును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియుంట సుందరిగవది.
వసమూలికలచే హిందూ భేదమును
తెలుగుచేయుటకు మంచివందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో. 202, శ్రీరంగం, బొంబాయి.
6, లింగకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

French Gonorrhoea Mixture.
గనెరియ
(ఫ్రెంచి గనెరియమిక్చర్ అనునందు పచ్చ తెలుపు
ఎరుపు అను 3 బాతుల పెగరోగమును ములభముగ మాన్పును.
3 మోతాదులతో 24 గంటలలో బాధతగ్గును. పోలిరోగము
లను సైతము మాన్పును. జేహమునుండి వ్యాధిని పూర్తిగ
తొలగించును. రసవిహదులు చేరలేదు. నమృక మైనందు.
కఠినపత్తిములేదు. వైద్యులు వాడతినది. సాఫల్యము అమ్మును
వెల 16 మోతాదుల సీసా, రూ 2-8-0 సి. పి. గ. 2-12-0.
నోమెక్ రెమిడిస్ కంపెనీ,
(987 డిస - 896 వార్) చింతాడ్రెట్, మద్రాసు.
Sunshine Remedies Co, Chintadripet, Madras.
కారనం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యొక బాటకము.
సంఖ్యదారుచాలా సంస్కారములను మెచ్చి మంచి జాతిబడినది.
అందరు జను లిష్టపడుదురు. రూ. 1-0-0 సోమేస్ రెమి.
అంధ్రవత్రికా కార్యాలయము, 1 లింగకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సుర్యమూర్తును
గనునింపుడు. కరస్పాక్ష డెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ.
(53)

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)
I
"రాజా ఆఫ్ సానుగల్లు"
?

అయ్యా,

సామ్రాజ్య కాసన సభాసభ్యత్వమును కొంతకాలము నడిపించి షట్టిపల కొయ్యయిత్తుకునగరమున జరిగిన యాత్రా మృణ మహాసభాభ్యుత్థా గౌరవమును పొందిన పానుగంటి రామానాయునింగారు "సానుగల్లు రాజా"యని వ్యవహరింప బడుచున్నాడు.

ఈక్రింది యంత్రముల సందర్భమున తెలిసికొన వలసిన వాటిని పానుగంటి రాజాగారి వద్దనున్నాడు:— (1) "సానుగల్లు" రాజ్యమెవలెనున్నది? (2) ఆసంస్థానమునై చెల్లుచున్న పేష్కారుల వైక మెంత? (3) ప్రత్యేకముగ రివెన్యూ కాలదీనివో, ఏకాలమున? (4) రాజ్యవిస్తీర్ణము జనసంఖ్య ఎంత? (5) ఆరాయ మేమి? శ్రేయోభిలాషి.

II

మదరాస్ ప్రెసిడెన్సీ అసెస్సియేషన్.

అయ్యా,

ఈ సమయ మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసెస్సియేషన్ మొదలయిన ఎ. క్రైమాము నాయకుగారు వచ్చి ఈ చుట్టు పట్ల గ్రామాదులలో, అనగా ఆలమూరు, పెదపల్లె, పినపల్లె, చింతలూరు, సంజీవ్రాడి, కపిలేశ్వరపురము మొదలగు గ్రామాదులలో, కార్మికశ్రమీకు స్థితిములోని సంగతులు ముఖ్యమయిన తెలుగుమాటలతో ప్రతివారికిని ముఖ్యముగా నుండునట్లు ఉపన్యాసము విచ్చి ప్రతిగ్రామములోను హాంయూలు లీగు నకును మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసెస్సియేషన్ కును మొదలగు చేర్చుచున్నారు. కావున స్థాపించుచున్నారు. ఇప్పుడు మండపేటవద్ద రా గ్రామాదులలో ఉపన్యాసములిచ్చుచున్నారని, స్వరాజ్యమునై వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గలవారు కొందరు తేలిపోయి యపవాదములు నాయకుగారిపై చేయుచున్నట్లు వినుచున్నాను. గ్రామాదులలో వివాదంతులు లేనందున అట్టి వారల మాటలకు చెవియొగ్గి దేశమునకు మహాపాకము చేయు పురుషుల కార్యక్రమమునకు కొందరు అన్యంతరములు కలుగజేయుచున్నారు. కాన, ఎవరు ఏ ప్రాంతములలో ఎట్టి కార్యముల నెరపుచున్నారో ఇతికలలో ప్రచురించిన గ్రామాదులలో నమ్మకము ఎక్కవయ్యి అందువలన స్వలాభపరులు చేయు దుండగములు తప్పుటకు వీలగును. నాయకుగారితో గూడ నిత్యమునుండి పనిచేసిన పెదపల్లె వాసులగు నెక్కంటి పేరన్న గారును పినపల్లెలో చెన్న రాజధాని సంఘమునకు సుమారు 25 మంది సెంట్రలు చేర్చిరి సంగత నాగన్న గారును సంది పూడి వాస్తవ్యులు బూదపల్లె షివాస్వామిగారును ప్రశంస నీయులు. ఈ రాసుచంద్రపురము తాలూకాలోని ప్రతిగ్రామము నుండి చెన్న రాజధాని సంఘములోను స్వరాజ్యసమితిలోను దేశాభిమానులు తాము మొదలగు చేరియు ఇతరులను మొదలగు చేర్పించియు నాయకుగారి యుద్దయమునకు తోడ్పడుదురు గాక!

డిగుమర్తి వేంకటరత్నము.

III

నెల్లూరునుండల బ్రాహ్మణేతరసభ.

అయ్యా!

వైశేషిక నోకసభ ఈనెల 16 తేదీని రా. బ. పి. త్యాగరాయశాస్త్రిగారి యాజమాన్యమున జరుప నెంచియున్నట్లు వినిపింపవలసి తెలియుచున్నది. వీని యుద్దేయలను గూర్చిగాని నిబంధనలను గూర్చి గాని ఇంతవరకేయి ప్రకటింపబడలేదు. దేశవాదలో కలిగిన కృత్రిమ ప్రభుత్వము లింకను జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వారి యవయాయలకు మాత్రము తెలిసియున్నట్లు గొప్పనింపవలసి యున్నది. ఈ కార్యము దేశ హితైకచిత్తులగు బ్రాహ్మణేతరులకు కలవరపరుచుచున్నది. వీని కార్యవిధానము తెరవైనదియు మాడ తెలియుటలేదు. "ఈ కార్యమును గూర్చి తేమయిన తెలియనా?" అని కాటంరెడ్డి అడవా గారు చెడ్డిగారికిని 10 వ తేదీని అడుగగా, ఇందును గూర్చి తమకు మాడ ఏమియు తెలియదని చెప్పినారు.

ఈ గూఢవిధానమును తెలియించగా, ఈ సభా కార్య నిర్వాహకులును నాయకుయాయులును లక్ష్మీనరసింహ శ్రీనివాస కుండ బ్రాహ్మణ సభ జరిపి ఈ నుండల బ్రాహ్మణేతరులందు కార్మికసమితిగాను నామోదించుట లే దని ప్రక

టించు దురుద్దేశము గానున్నది. ముందుగా ప్రకటించిన తక్కిన బ్రాహ్మణేతరులు తమ యత్నములు సాగనియ్యరని యెత్తు పన్నినట్లున్నది. అది నా రాయశాస్త్రిగారి గ్రామస్థులవలన వినుటలో రెడ్డిగారే వీనికి కారకు లని విన్నాము కాని, ప్రత్యక్షముగా వారు చెప్పటలో తమకు తెలియదనుటచే యధార్థమిప్పు యాహించుట సాధ్యపడక యున్నది.

కాబట్టి దేశహితైకచిత్తులగు బ్రాహ్మణేతరులందరు మేల్కొని అట్టి సభ జరుగునెడల ఎక్కువ మంది ప్రతినిధులరుచించి కార్మికసమితిగాను నంగీకరించి "జస్టిస్" అను యాయల కోరికల భంగముపడవలసియున్నది. అట్లు దేశహితైకచిత్తులను వారు రానియ్యనివో, ప్రత్యేకముగా నైనను మనము సభ జరిపి మన యుద్దేయలను ప్రకటించి మంత్రివరునికి తెలుపుకొని మన మండలపు కీర్తి నిలవ బెట్టుకొనవలసియున్నది. నిర్దించిన కార్యము చెడును. మండలసభయందు పోయిన సంవత్సరమునలేతే తమ వాదములు నెగ్గవని ప్రత్యేక సభ నేర్పాటుచేయ నెంచినట్లున్నది. అందును హెచ్చరికతో ప్రకర్తించి కార్యవిధానము మోదించ ప్రార్థింతులు.

పొనకా పట్టాభిరామారెడ్డి,

నెల్లూరు వేంకట్రామనాయుడు,

పోట్లపూడి, ఇందుకూరుపేట పోస్టు.

IV

ప్రత్యేక గుంటూరు మండలసభ.

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము.

అయ్యా,

వై శిక్షికక్రింద విజయూరి భావనాచార్యులుగారు రిక తేది ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసము చదివినాడను. మదరాసు రాజధాని సంఘమువారు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమునకు లోబడి స్వరాజ్య తీర్మానము సంగీకరించి నారు. ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభవారు ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యము నామోదించిరి. భావనాచార్యులుగారు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమునుకూడదని ప్రత్యేకమండల సభలో సవరణ నుపపాదించిరి. సభవారు వారి సవరణ నామోదించక, ఆసలు తీర్మానమునే అంగీకరించిరి. సదరు తీరుమానము ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము నామోదించుచున్నది.

మండల సభలో "సంఘ" ప్రాతినిధ్యము "వృత్తి" ప్రాతినిధ్యము అంగీకరించునది అనువిషయమై చర్చయేమియు జరగలేదు. భావనాచార్యులుగారు "సంఘ" ప్రాతినిధ్యమును "వృత్తి" ప్రాతినిధ్యముని అర్థముచేసికొని తీర్మానమంగీకరించి నామని చెప్పిన యెడల, వారియర్థము వారికే వర్తించును. స భాభిప్రాయము నకు వర్తించదు. ఇది వరకు రాజధాని సంఘమువారును ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజన సభవారును ఆంగ్లేయభావలోను తెలుగుభావలోను ఉపయోగించిన మాటలను బట్టి, కోరవది ఆమోదించినది "వృత్తి" ప్రాతినిధ్యమునకొనుటకు మాత్రము అనకాళమున్నట్లు నాకునవిషయము. ఆమాటయే Communal Representation ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యము, తిరిగి మండలసభ తీర్మానములో నుపయోగించబడినది. మండలసభ తీర్మానము ఆంధ్రమహాజనసభ తీర్మానమునై నాధారపడియున్నది. ఆమాటలకు భావనాచార్యులుగారు చెప్పాకర్థమున్నయెడల మండలసభవారు తీర్మానమును భావనాచార్యులవారి యభిప్రాయప్రకారము తీర్మానించినట్లు ఎంచవచ్చును. ఆపదములకు భావనాచార్యులు గారాహించి అర్థములేనియెడల, తద్విషయమై చర్చజరుగనందున, పదములకు సరియైన అర్థముప్రకారము తీర్మాన మంగీకరించినట్లు ఎంచవలెను.

మండలసభలో శ్రీ సీ సందర్భమున భావనాచార్యులుగారు సవరణకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడినది వాస్తవము. కార్మికులీగు స్థితిములో బ్రాహ్మణేతరులకు సంఘ ప్రాతినిధ్యమియ్యబడలే దనియు దీనిమీల బ్రాహ్మణేతరాంగ్లేజనము ప్రారంభమును సమస్య ప్రాముఖ్యము వహించిన భయవంతనే సంఘప్రాతినిధ్య మోదించబడినదనియు ఈ మొదలగు సంగతులు చెప్పినట్లు నాకు జ్ఞాపకము. నేను మాట్లాడినది. ఆమోదించినది సంఘప్రాతినిధ్యముగాని; వృత్తి ప్రాతినిధ్య విషయముగాను.

ఆంధ్ర జిల్లాలలో 100 కి 97 గురు మునున బ్రాహ్మణేతరులు కలరు. హెచ్చుపన్నులు చెల్లించునది ఎన్నికలలో హెచ్చువో ట్టిచ్చుచున్నది బ్రాహ్మణేతరులే. అట్టివారు సామాన్య రాసనసభలో హెచ్చుమంది యుండుట వలన క్రొత్తహక్కు ఏమి కలదు? ఎన్నికలలో జయము

పొందుట తమమీదను తమ సంఘమువారిమీదను ఆధారపడియున్నది. స్వతంత్ర మరచి తాముచేయుగల కార్యము తాకు చేయజాలక, అందున కిత్తులసాయ మనేషించుట కడుగదా కోరవలసివచ్చును. బ్రాహ్మణేతరసోదరులు ఈవిషయమున గమనింప వుండుటకు కారణము వివాద విహీనతగాని మరి యొకటి గాదు.

సంఘప్రాతినిధ్యము సాధ్యము కాదని నేనును మరి కొంతమంది బ్రాహ్మణేతర నాయకులును అభిప్రాయపడిన మాట వాస్తవము. బ్రాహ్మణేతరులలో నున్న 40 గంటలవారు వారు కలరు. వీరిలో వీరికి వికమత్యము చాల తక్కువ. ప్రతి గంటలవారు ఒక ప్రతినిధిని తంపుటకు వీలులేదు. కొన్ని గంటలవారు కలిసి యోగ్యులను తగినవారిని ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనవలెను. బ్రాహ్మణేతరులు తరతరములుగానున్న భేదములను మరచి ప్రస్తుతిస్థితిని గమనించి యీసహాత్కార్యము జయప్రదముగా చేయుగలరా యనునది శంకింపదగిన విషయమే. కాని, ప్రధాన మంత్రిపుంగవులగు లాయడూబార్డిగారు చెప్పినట్లు ఇక్కాలమున ప్రపంచములో గొప్ప మార్పులు కొలది కాలములో జరుగుచున్నవి. ఆసాధ్యములనుకొన్న కార్యములు సాధ్యములవుచున్నవి. ప్రజలయందు ప్రజాస్వామిక పరిపాలన బీజములంతురించినవి. ఒకవేళ బ్రాహ్మణేతర సోదరులు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గమనించి భేదాభిప్రాయములను మరచి ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమునకై పరిష్కరించుకొందురేమో? వారట్లు చేయగలిగిన యెడల అది మన దేశము యొక్క భావిభాగ్యదేశకు గొప్పనూనయని అంగీకరింపక తప్పదు. వారట్లు చేయజాలని యెడల ఎన్నుకొలు యధావిధిగా జరుగుచుండును. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణులంగీకరించినంత మాత్రమున రాజోవు నట్లు మేమియు లేదు.

ఇప్పటి రాజకీయ పరిస్థితులలో రాజధాని సంఘము వారును వారి సభ్యులలో నాబోంట్లు కొందరును సంఘ ప్రాతినిధ్య మంగీకరింపక పోయినను, జన సామాన్యముయొక్క యభిప్రాయము కూడ మారువరకు వారి తీర్మానమును ఉపసంహరించుటకు గాని మార్పుచేయుటకు గాని తమ కేవిధమయిన యధికారము లేదు. వారి సంఘపు తీర్మానము స్వరాజ్య వాదులకును బ్రాహ్మణేతరులకును జరిగిన రాజీమాద నాధార పడియున్నది.

కావున, ప్రజాభిప్రాయము మారనిదే రాజధాని సంఘముయొక్కయు ఆంధ్రమహాజనసభవారియొక్కయు తీర్మానములలో మార్పుచేయుట సమంజసము గాదని నాకు తోచినేను భావనాచార్యులు గారి సవరణ కెరించినాడను.

గుంటూరు యడవల్లి కనకదుర్గయ్య

మదరాసు అందు సదరకమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు. (983)

(ఇంగ్లాండు కంపెనీలో ఇంకొకొక్కేలు చేయబడినది.)

ప్రకటనము.

1917 సం॥ డిసెంబరు 14 వ తేదీన శుక్రవారము నాడు మదరాసుకు రాజప్రతినిధిగారు వచ్చు సందర్భమున చెన్నపురినుండి రాయపురమునకు పోవు బాన్సు ఇట్లు మార్పుబడును:—

(1) విల్లివాకము నుండి 12-50 గంటలకు బయలుదేరి సెంట్రలు స్టేషనుకు పోవు 96 లోకలు బండి రాయపురమునకు పోవును.

(2) 13-15 గంటలకు రాయపురము నుండి సెంట్రలు స్టేషనుకు పోవు లోకలు 138 బండియు 13-30 గంటలకు రాయపురము నుండి సెంట్రలు స్టేషనుకు పోవు 64 లోకలు బండియు, 14-2 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషను నుండి రాయపురమునకు పోవు 97 లోకలు బాన్సు నిలిపివేయబడును.

(3) 14 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషను నుండి పొన్నేరికి పోవు 139 లోకలును, 14-5 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషను నుండి విల్లివాకమునకు పోవు 75 లోకలు బండియు రాయపురము నుండి యే బయలుదేరును.

విజ్ఞప్తి నిరాకరణము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మహాసభ ప్రతినిధి సంఘమువారు మాంటా గూరారికి విజ్ఞప్తి సమర్పించుట కవకాశ మొసంగకుండుట సమచితముగాదని ఆంధ్రప్రదేశ్ మహాసభ కవకాశ సభి కారుల కోరుటకు రేపు (15-12-17 శనివారము) సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున (7 తంబు పెట్టి వీధి జూర్చుటకు) న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగారి ఆధ్వర్యమున సభ జరుపబడును.

ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీ.

ఈ నెల 18 వ తేదీ సాయంకాలము కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు సమావేశమై యిట్లు తీర్మానించిరి.

ఈ దేశమునందలి వివిధరాజకీయ సంఘముల అభిప్రాయములను తెలిసికొనుట కివటికి వచ్చిన ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు వెళ్ళు ముఖ్యసంఘములవారు కోరగా, అందులకు అభ్యంతరము కలిగించుట సమంజసము గాదని ఈసంఘమువారు తేల్చిచెప్పుచున్నారు.

చెన్నై ప్రతినిధులను వారిట్లు నిరాకరించుటకు గూర్చి ఆలోచించుటకు ఈనెల 15-వ తేదీ శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కాంగ్రెసు కమిటీ సభను జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది.

ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీ.

ఈ రాష్ట్రమున గల ముఖ్యములగు చాల సంఘముల వారు ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు తీర స్ఫురింపబడిన సందర్భమున కర్తవ్యము నాలోచించుటకు రేపు (15-12-17 శనివారము) మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మహాసభామందిరమున అవసరసమావేశము జరుపబడు నని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

చెన్నై ప్రతినిధులను.

ఈ రాష్ట్రమున గల ముఖ్యములగు చాల సంఘముల వారు ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు తీర స్ఫురింపబడిన సందర్భమున కర్తవ్యము నాలోచించుటకు రేపు (15-12-17 శనివారము) మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మహాసభామందిరమున అవసరసమావేశము జరుపబడు నని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

మదరాసు ప్రెస్సులు ప్రావిన్సియల్ కన్ఫరెన్సు.

మాడవ ప్రకటనము.

18-12-1917.

మహాసభా సభా సభ్యులను ప్రావిన్సియల్ కాంగ్రెసు కమిటీ, హోమయూలీగు, మదరాసు ప్రెస్సిడెన్సీ అసోసియేషన్ల సభ్యులను మరి వెళ్ళుమంది ప్రముఖులను ప్రతినిధులుగ నియోజింపబడిరి. వారికి ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగ తెలుపబడును. టిక్కెట్లు ప్రతిదినమున సాయంకాలము 4 ముదలు 7 గంటలవరకును మోటుకోట్లనందలి మహాసభా మందిరమున విక్రయింపబడును గాన నియోజిత సభ్యులందరూ వానిని త్వరలోనే సాధింతులు. టిక్కెట్లు వెల ప్రతినిధులకు రు 2 లు.

చిత్తు తీర్మానములు.

ఆహ్వానసంఘము వారిదిగువనింపబడిన తీర్మానములను మహాసభావారియెదుట నుంచుటకు నిశ్చయించిరి.

1. రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రి ప్రతినిధి సంఘసభ్యులు మున్నగు వారందరికిని ఈసభవారు స్వాగత మొసంగుచున్నారు.

2. (ఎ) మహామృదాలీ షాకాతాలీగార్లను వెంటనే వదలవలెనని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

(బి) రాజకీయ వేరములకు సంబంధించిన వారి నందరిని గూడ వదలవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

3. (ఎ) 1916 వ సం॥ రం దిశంబరు నెలలో జరిగిన సభలో కాంగ్రెసు - మోస్లేములీగు మహాసభలవారు కోరిన సంస్కరణములన్నియు ముఖ్యముగా నొసగబడవలెనని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(బి) ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రత్యేకముగ బ్రాహ్మణేతర సంఘముల ప్రతినిధులకు కాసనసభలలో సవకాశముకలిగింప

వలెననియు సాధ్యమగునంతవర కది రాష్ట్రములను బట్టి ఏర్పరుప దగుననియు నీసభవారు కోరుచున్నారు.

4. నాయుదాల పద్ధతిని కొద్దికొద్దిగ స్వపరిపాలనము నొసంగు పద్ధతి అనర్థదాయకము గాన నాపద్ధతి కూడదనియు అది పురోవృద్ధికి భంగకర మనియు ఆవిశ్వాసమును ప్రజల అనుమతము సూచించుననియు అది ఎన్నటికిని లేదనియు నీ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

5. కొంతమంది బాక్సాయులను ఆంగ్లో ఇండియనులను ప్రతినిధులైనమును కలిపించుట చాల కోవనీయ మనియు బాలిస్థానము కాని మనియు దేశభాంకిని సత్వరిసాలనమునకును వానికర మనియు నీసభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

6. ఈ దేశమున నిర్బంధించి విద్యా వ్యాప్తిని గురించి గా॥ మాంటాగూ గారు ఇండియా దొరతనము వారితో నాలోచించెదరని పార్లమెంటు ప్రజల : సభలో నిజీవల ఫిమరుగాను నడిచిరి. ఆ సంస్కరణము చాల కాలమునకు ముందే జరుగవలసి యుండెను. కాన వెంటనే దానిని జరుపవలెనని నిర్బంధ విద్యా కాసనము చేయబడ వలెనని ఈ సభ వారు తీర్మానించు చున్నారు.

7. మదరాసు ప్రెస్సిడెన్సీ అసోసియేషన్, మదరాసు వైశ్యసంఘము, విశ్వకర్మసంఘము, దక్షిణఇండియా చర్యముల వర్తకులసంఘము, ఆంధ్రమహాసభ, ఆంధ్ర ఆది ద్రవిడ సంఘము, నాటుకోటిసెట్లసంఘము మున్నగు కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణముల సామోదించునట్టి వెళ్ళు ముఖ్యసంఘముల ప్రతినిధులు ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించుట కవకాశ మొసగక నవంబరు 12వ తేదీలోగానే అన్ని విజ్ఞప్తులును చేరవలెనని ప్రకటించియు ఆతేదీకి ఏమట్లు చేప్పడిన వెళ్ళు సంఘముల ప్రతినిధులు విజ్ఞప్తులను సమర్పించుటకు చెన్నై ప్రతినిధులను మదరాసు మొసగుట చాల నాణ్యత దీయ మని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఇంతవరకు ప్రతినిధులను నియోజింపని సంబంధ సంఘములన్నియు వెంటనే సభలను జరిపి ప్రతినిధులను నియోజింప గోరెదమని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి

మదరాసు ప్రెస్సిడెన్సీ అసోసియేషన్.

ఈ దేశ హితంకర బ్రాహ్మణేతరసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యులవరముగ సమావేశమైరి. సంఘమువారి ప్రతినిధులు విజ్ఞప్తి సమర్పించుటకు వర్తకరమును కలిగించినందులకు ఈనెల 14వ తేదీ సాయంకాలము 5-15 ని॥కు గోక్షేపాలులో సభ జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ఈనెల 11 వ తేదీని ఉపాధ్యక్షులు చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు ఇండియా మంత్రిగారి కిట్లు తెలిపిరి.

“ఈసంఘమువారి విజ్ఞప్తి కవకాశ మొసంగబడనందున సభ్యులకు చాల మనస్తాపము కలిగియున్నది. ఈసంఘమున 600 మంది సభ్యులీనగరమున గలరు. నుండలములందు 2000 మంది సభ్యులుగల 26 కాఖలు గలవు. ఇటీవల చేప్పడిన చిన్న సంఘముల కవకాశమొసంగి ఈవెద్దసంఘమున కవకాశమొసంగకుండుట సమచితము గాదు. కాన అనుమతి నొసంగ గోరెదము.

సంఘ కార్యదర్శి టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలైనవారు గారిట్లు తెలిపారై నెపిరి.

“ఈ సంఘప్రాతినిధ్యము ననుమతించుటకు చాల ననుచియు. ఈ సంఘమునకు 26 కాఖలు గలవు. 2600 మంది సభ్యులు గలరు.

బట్టల దొంగతనము:— వైనికవత్త్రు సరఫరా గృహమందొక కుట్టుపనివానియొద్ద జూలికి కుదురుకొనిన జఫారు ముస్సేక్ అను మోబాయిగు గతి గురువారమున 2 గజముల తెల్లడ్రెస్సును అపహరించినందున రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 6 దెబ్బలు శిక్ష విధించిరి.

కేంబ్రాయివద్ద ప్రతికారముగ సంభవించుటకు తగిన కారణముల వెంటనే పరిశీలించవలసినదని టైమ్సుపత్రిక 18 వ తేదీ నాటి పత్రికలో వ్రాసినది. హేగుగారు నిజముగ నత్యంత వైనికజాతీయ విశ్వాసమును కలిగియున్నారు. అయిననతని స్థితి క్రిందియుద్ధోగల వెన్నుకొనుటనుబట్టి నిర్ణయింపగలదు. అతనిలోపము, లోపమని చెప్పదగిన చాలకాలము నుండియు పని చేయుచున్న వారియెడ నత్యంతవిశ్వాస ముంచుటయొనని ఆపత్రికాభిప్రాయము.

కన్నడులకు హెచ్చరిక

కాంతి

తనకు మాలిన ధర్మము లేదనుసామెత లోకవిదితము. కాని దీని ననుష్ఠించు కన్నడులు చాలామంది గా నున్నారు. ధర్మము మొదట స్వవిషయముననే కలుగవలెను గాని అది అంతటితోనే ఆంధ్రుల వనసరము లేదు. అట్లు స్వవిషయమున కలుగక ఎచటనో కలిగి స్వగృహమునకు న్యాయపతక స్వగృహ వివాశమును సరకుగొనకుండుకది ధర్మము గాదు. అది ముగుణము కాదు. కాని బొంబాయి రాజధానియందలి కన్నడుల చంద విలులనే యున్నది. కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనములు వారి కుల ఎదుటనే వివాశము నొందుచుండు కారమియును సరకుగొనకుండు నున్నారు. ధర్మానులో విప్లవీయ మైనా నూలు, సంస్కృత పాఠశాల, కర్నాటక విద్యావర్ధక సంఘము, నేటిపు జనరలు లైబ్రరీ, కన్నడ పత్రికా స్థానములు మున్నగునవి చాలగలవు. కన్నడుల జాత్యభిమానము చాల అధమదేశముం దుండుటచే ధనసహాయములే ఈ ప్రతిష్ఠాపనములు జీవించుచున్నవి. ఈ ప్రతిష్ఠాపనముల నడుపువారి స్వార్థత్వాగమును ప్రశంసించువారు లేరు. ఇది చాల కోవనీయము. కన్నడ నాటక సంఘములు మిక్కిలి అనాదరణమునకు పాత్రములై యున్నవి. ఆకారణమున చాలసంఘముల చలటంతరించు చున్నవి. మిగిలినవి అన్యధులములకు పోవలసిన పగు చున్నవి. మహారాష్ట్ర నాటకములన్న ప్రజలు చెవి కోసుకొను చున్నారు. మహారాష్ట్ర నాటకసంఘములు కన్నడ సంఘముల కంటె శ్రేష్ఠము లనుకారణమున బాట్లు చేయుట లేదు. కన్నడులకు జాత్యభిమానము భాషాభిమానము జాత్యభిమానమును గూడ నశించినవి. మహారాష్ట్రపన్యాసకుడు ధనము నపేక్షించిన ధన మధికముగ సమకూర్చుచును. ఒకరినిమించి యొకరు విరాళముల సేసగదరు. కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల నుద్ధరింప వెనకైన ధనసహాయమునుకోరిన యెలుకును పలుకును కదలికయును జూడ కనబడదు. సామభూతిప్రాజ్ఞము. మహారణ్యమున కోమలకంఠ సుధాని తా నినాదమునలే నావిజ్ఞప్తి క్రమముగ నడుగంటును ఎంతకాలమును జరుగవలెను? కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల నిర్బంధింప చేయుట ఎంతకాలము? హిందూ దేశమున నెంతకాలము భుగణ వెనుక బడి యుండునది? ఎంతకాలము! ఆయోగ! ఎంతకాలము యనను సాతీయతను గోల్పోయి అనుకరణ జీవములగుండుట? ఇతరభాషలను మూల్యానువారి పరిహాసమునకు మనము గురియునుట ఎంతకాలము! స్వయంసహాయము లేకున్న కన్నడు లభివృద్ధి నొందజాలరు. మీ లక్ష్యము చెదరినది. బొంబాయి కన్నడులారా! మీ సోదర కన్నడులు బొంబాయి కు తరలమున మహారాష్ట్రమునకు గుజరాతునంగును నివసించుటలేదు. నాడ దక్షిణమున చెన్నై ప్రతినిధులను నందును మైసూరు నందును నివసించుచున్నారు. మీరు తరదికనేల తిలకించెదరు? దక్షిణ దిశకు తిలకింపుడు.

స్వయం సహాయమునకు మించిన వేదియును లేదు. కన్నడులారా మీరు దంబముకొరకు గాక మనస్సాక్షికి ప్రయత్నింపు, యుక్తియుక్తముగను ధర్మము చేయుడు. కన్నడదేశమునందుండి కన్నడుల సేవనందుచున్న ప్రతిష్ఠాపనములకు తొలుదొలత ధనసహాయము చేయకుండు మీరన్య ప్రతిష్ఠాపనములకు ధనసహాయము చేయుటనుదితము. మొదట మీరువానికి తోడ్పడి నిరపాయస్థితికి తేవలెను. మీరు మరల జాతిభాషాభిమానములను వెంపొంపింపవలెను. ఆంధ్రులట్లుచేసిరిగాననే 7 వత్సరములలో వారన్నత కార్యములను సలుపగలిగిరి. అంతకుమున్ను వారుగూడ మన వనలేనే స్వకీయ ప్రతిష్ఠాపనములను పరిత్యజించి అన్య ప్రతిష్ఠాపనముల నాదరించిరి. కాని అదృష్టమున వారికి అత్యుచితమున కలిగినది. వారు భాషాసేవనుచేయు వారంభించి ఆంధ్రమహాసభ నేర్పరచిరి. దీవావలీ చంచాలలో ఆంధ్రదేశమున నొక్క రూపాయమైన వెలికి పొవుట లేదు. అంతయును ఆంధ్రజాతీయ కళాకారులకు ఇతరాంధ్ర ప్రతిష్ఠాపనములకునే చెందుచున్నది. కన్నడులారా మీరు గూడ నట్లే చేయవలెను. కన్నడ దేశమునందలి జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనముల నన్నిటిని పరికింపుడు. దీనిస్థితియున్నవాని సాధ్యంపుడు. అట్లు వానికి మీరు ధనమును సేవను సమర్పించి ముద్దరించి పిమ్మట యితరప్రతిష్ఠాపనముల వంక చూడుడు. ఈ నావిజ్ఞప్తి నన్యధా భానింపకుడు. అన్య ప్రతిష్ఠాపనములకు తోడ్పడవలసిన సేవనను. మొదట మీరు కన్నడ ప్రతిష్ఠాపనముల నుద్ధరింపకుండు నన్య ప్రతిష్ఠాపనముల కొరకు మీ ధనమును వ్యయపరుచుట మీకు వైతికాధికార మేమియును లేదని సేమ హెచ్చరించుచున్నానని ధర్మాను న్యాయవాది కడప రామవేంద్రరావు గారు ఈనెల 6 వ తేదీని కర్నాటక పత్రికలో వ్రాసిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం దిసంబంధనల 14-వ తేది

శుక్రవారము

స్వయంకృషిపై నాధారపడుదు

(1)

ఆంధ్రోద్యమము జాతీయోద్యమ మాంతర్భాగము. అంతయే గాక జాతీయోద్యమమునకు మూలాధారము. ఆంధ్రోద్యమము స్వపరిపాలనకు నాతనాధారము నొసగుచున్నది. స్వపరిపాలనాశయమునకు జవనత్వముల నొసగినది. ఆంధ్రోద్యమము ఉద్యోగవాంఛతో వెడలలేదు. ఆరువత్సరముల నుండియు ప్రభుత్వోద్యోగముల ప్రసాదించమని ఆంధ్రు లొక్కటిగానమైనను గావించియుండలేదు. విశ్వ విద్యాలయపు నిర్బంధములనుండి బాలుర దొలగించి, సేవకావ్యక్తి నుండి విద్యార్థుల మనములను స్వతంత్రజీవనము నకై మరల్పుటకు జాతీయ విద్యాలయమును స్థాపించి కృషిసల్పుచున్న ఆంధ్రనాయకులు స్పల్ల లాభముల కొరకై యుద్యమమును నడువజాలరు. ఆంధ్రోద్యమము ప్రజల మగు నొకవ్యక్తి కొరకై యుడయించలేదు. ఏ ఆంధ్రుడును ఆంధ్రోద్యమమువంకకు మరలనలయును గాని, ఆంధ్రోద్యమము ఎవ్వరిని సంతోషపెట్టుటకును తన యాశయములను మార్చుకొన జాలదు. ఆంధ్రోద్యమము, ప్రభుత్వపు నిరంకుశమునకు గిరిసి, యుడయించిన యుద్యమము గాదు. అట్టియుద్యమములు, ప్రభుత్వనిర్బంధములు తొలగగనే యంతరించి తీరును. ఆంధ్రోద్యమము ప్రభుత్వకార్యములపై అసమృతి దెలుపుటకుగాని, వారి యనుగ్రహమును ప్రత్యేకముగ సంపాదించుటకు గాని యుడయింపలేదు. ఆంధ్రోద్యమము వర్ణభేదముపై నాధారపడి యుండలేదు. వర్ణములయందలి యంతరికలహముల నాధారముజేసికొని జనించినయుద్యమ మిది యే మాత్రము గాదు. ఆంధ్రోద్యమము మతభేదమును పాలింపదు. జాతి మతభేదముల నాధారపరచి కొనక, ఉద్యోగలాభముల బాండ్లలయు నని బాంధింపక, బిక్కిన్వ్యక్తిని వైమునులె బూజించి ఆవ్యక్తికొరకు తనయొక్కయముల ననుక్షణము మార్చుకొనక, స్వచ్ఛందమున కలుగు ఏకభాషాబాధముపై ఆంధ్రోద్యమము నిలిచి యున్నది. అన్ని మతములను అన్ని వర్ణములను ఏక భాషా సాంప్రదాయబద్ధులై, జాతీయతగాంచగలవు. పవిత్రమగు భాషానుబాధముచే, జాతీయ స్వపరిపాలనము సుసాధ్యమగును. ఈ బంధమును విడదీయుట కేరకిని నాధ్యముగాదు. ఈపునాదిని పెకిలించుటకు ఏలులేదు. కృత్రిమపాశముల నేవిధమునైనను త్రొంపవచ్చునుగాని, సహజముగు బాధముల ద్రొంచుట కేరకిని సాధ్యపడదు. ఈ దృఢపాశముచే నొకనొక జాతీయవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనలు పెరిగినవి. వేరొకనొక గ్రంథాలయములు విరివిగ జనించి, భాషాసేవ గావించుచున్నవి. మరియొకనొక మతసాంఘిక రాజకీయసభలు, దేశభాషలలోజరుపబడుచున్నవి. పటాటోపము లేకుండ, ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్రుల యుత్తేజమునకు సాయపడుచున్నది. ఆంధ్రమహాజనసభలో సువ్యక్త మగుమహాత్మాహము కాంగ్రెసు సభయందు సయితము గానరాదనిన యతితయోక్తి గానరదు. ఏకభాషాపుత్రులగు ఆంధ్రులందరును, మాతృభాష నువ

యోగించుచూ, దీర్ఘాసముల చచ్చించుచూ, ఆంధ్రమాతృ సంక్షేపము గావించుచూ పొందు మహావాంఛమునకు మేర యుండజాలరు. హృదయాంతరాళమునుండి సహజముగ పొంగి పొరలు భావములను తల్లిభాషలో వ్యక్తపరచుట కనకాశము నిచ్చు ఆంధ్రమహాజన సభకన్న, తమ యూహలను అన్యభాషలో కృత్రిమముగ వెలిబుచ్చవలసిన యితర సభలు ప్రజాభ్యుదయమున కెక్కుడు తోడ్పడజాలవు.

ఆంధ్రోద్యమ నివాదము హిందూదేశము దంతిలను మారుమోగని కారణముచే, స్వరాజ్యోద్యమము సరియగుపునాదులపై ప్రారంభింపబడలేదు. ఆంగ్లభాషా వ్యామోహముపై నాధారపడి, ఆంగ్లదేశీయులచే నడువబడుటచే, దేశభాషా ప్రాముఖ్యము యుద్యమములో జోరలేదు. ఆంధ్రులు స్వపరిపాలనవిషయమై అధికోత్సాహము జూపినను, తమసిద్ధాంతములను స్వపరిపాలనావిధానమున జొప్పించలేక బోయిరి. స్వరాజ్యోద్యమ ప్రముఖులకు సత్య మపుడవును గోచరించినను, తమ సాంప్రదాయముల మార్చుకొనుటకు వారించుకొనలేదు. ఆంధ్రోద్యమ సూత్రములు జాతీయసౌభావమునకు దారిజూపు నని నోనోన విశ్వసించిన స్వరాజ్యవాదులుగూడ, వివాదములు తలెత్తించునను భీతిచేతనో మరి యేకారణముచేతనో వెనుకకు మరలి విధానమున మార్పు గావించుట కిచ్చగించరైరి. ఆంధ్రుల సందేశము ఎల్లడలను మారు మోగుటకు ఆంగ్లవైవిధ్య ప్రత్యేకమైనను లేదయ్యెను. ఆంధ్రులతోపాటు, భాషోద్యమములకై కృషిసల్పుచున్న అన్యరాష్ట్రీయులతోగలసి యుద్యమమును ప్రజలము గావించుటకు సరియగు ప్రయత్నములు గావించబడలేదు. ఫలితమేమైనది? ఆంధ్రులవిజ్ఞానము నిరాకరింపబడినది. నిరాకరింపబడుటకు కారణము లూహించుట సులభము. హిందూ, మ్యూండియా, ఇండియను పేటియట్లు చిత్రకలు విశేషప్రాముఖ్యత పహించని కొన్ని సంఘముల రాయబారములు కైకొనబడ లేదని విలపించుచూ, ఆంధ్రోద్యమ విజ్ఞానముగూర్చి మాటమాత్రమైనను ఉడపారొపలేదు. ఈపత్రికల దృష్టిలో ఆంధ్రోద్యమము శాఖోద్యమముల పాటియైనను జేయలేదు గాబోలు! ఆంధ్రోద్యమము తమిళులకు నష్టముగలిగించు నుద్దేశముతో బహులు వెడలినదని నడుపు ప్రాస్వదృష్టి గలవార లనేకులింకనుగలరు. జాతీయోద్యమ మేనూత్రములపై నాధారపడిన ప్రజలకు శాశ్వతసౌఖ్యము నొసగగలదో యొకను నాయకు లనుకొనువాడే గ్రహింప లేకున్నారు. ప్రజలకును విద్యాభివృద్ధికులకును గల యంతరములను బాటుబకు ముఖ్యమార్గ మెద్దియో యూహించలే కున్నారు. ఆంధ్రోద్యమము నామోదించిన, స్వలాభమునకు విఘ్నములు గలుగు నేమోయని గొందరును, స్వపరిపాలనోద్యమము క్లిష్టభూయిష్ట మగు నేమో యని మరికొందరును దలంచుచున్నారు గాని, ప్రధానసత్యమును గ్రహింప లేకున్నారు.

ఆంధ్రుల కర్తవ్యము మహత్తరమైనది. వారి యాశయ వ్యాపకమును అనేకులు గ్రహింపలేకున్నారు. కొందరు గ్రహించియు, స్వార్థపరత్వము బూని వారిపై దోషారోపణ గావించుచున్నారు. ఆంధ్రులు స్వార్థపరత్వమే వహించి, జాతీయోద్యమమునకు ప్రతిహేళముగ ప్రవర్తించినచో, ఆంధ్రరాష్ట్ర సిద్ధి యీతరుణమున సాధ్యమై యుండవచ్చును. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రము రాసిపోసి, స్వపరిపాలనము లభింపనీ లభింపకపోసి, ఆంధ్రులు ధృమ సణుమాత్రము విడువజాలరు. వారి యాశయ

ములు ప్రభుత్వానుగ్రహము బడయకబోయినను, వారికి చింత లేదు. జాతీయవిచ్ఛిన్నమునకు వారెపుడును తోడ్పడజాలరు. స్వపరిపాలనోద్యమ వాదులే, ఆంధ్రుల యాశయముల కభ్యంతరముల బెట్టినను, వారు న్యాయపథమునుండి యణుమాత్రమును నిటునటు దొలగజాలరు. ఆంధ్రరాష్ట్రము భౌతికముగ నిర్మింపబడక పోయినను, ఆధ్యాత్మికముగ నిదివరకే నిర్మింపబడినది. ఆంధ్రమహాజనసభయే, ఆంధ్రరాష్ట్రీయుల నెల్లర నేక ప్రదేశమున సమావేశ పరచుచున్నది. శాఖాసభలన్నియు ఆంధ్రదేశ వ్యక్తిత్వమును చాటుచున్నవి. ఆంధ్ర గ్రంథాలయసభలు, సాహిత్యసభలు మొదలగునవి ఆంధ్రుల ప్రత్యేకతను సూచించు చున్నవి. ఆంధ్రదేశ నానుల మని ఆంధ్రులు సగర్వముతో బలుకుచున్నారు. అందుచే ఆంధ్రరాయబారము నిరాకరింపబడుటచే, విచారింప నవసరముండదు. ఈ యాశాభంగము ఆంధ్రుల యుత్సాహమును కార్యపరత్వమును ఉద్దీపనము గావించవలెను. అన్యలు మనకు తోడ్పడుదురని, వారిపై నాధారపడి యుండజుడు. ఎవరిముక్తివి వారు స్వయంకృషిజేసి సాధించినవలెను. రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సభకు ఆత్మగౌరవము ఆవంతయైనను కలదేని, ప్రస్తుతపరిస్థితులలో తన విజ్ఞానమును సమర్పించుకొండ మానుట యుచితము. నిన్నటి దినమున కార్యనిర్వాహక సంఘసభ యీవిషయమై యాలోచించి ఫలితము తేల్చుకొండ, రేపటిదినము సామాన్యసభలో నిశ్చయించుటకు తీర్మానించినది. స్వరాజ్యోద్యమమునకు బట్టుకొమ్మలుగ నున్న మద్రాసు నాయకులు ఆంధ్రులకు గలిగిన నిరాదరణ తమదిగ భావించినటుల గానరాదు. అందుచే రేపటి కాంగ్రెసు సంఘసభలో గాని, యిక వారము దినములలో జరుగనున్న మహాసభలో గాని ఆంధ్రుల కష్టనిష్ఠురములు గురింపబడు నని మాకు విశ్వాసము లేదు. అందుచే ఆంధ్రులు తమ శక్తి సామర్థ్యముల నీ తరుణమున వెల్లడిగావించి, ఆంధ్రోద్యమసందేశ మెల్లడలను మారు మోగునటుల జేయవలయును. ప్రభుత్వమువాచ్చినయవ కాశము నువయోగించి ప్రతియూరను సభల గావించవలెను. ఆంధ్రనాయకులు చెన్నపురి కే తెంచి తన యాశయములను వెలిబుచ్చవలెను. శతసహస్రముల తంత్రీవాదుల మాంటాగూగారికిని, రాజప్రతినిధి గారికిని, ప్రధానమంత్రి యగు లామడు జార్జిగారిని గుఱింపవలెను. ఆంధ్రోద్యమము సులభముగ నిరాకరింపదగిన యుద్యమము గాదని దెలుపవలయును. ఆంధ్రోద్యమ ప్రాబల్య మెంతవరకు గలదో స్ఫుటముగ జూపవలయును. రాష్ట్రీయసభయొక్క చిత్తు తీర్మానములలో, ఆంధ్రమహాజన సభా విజ్ఞాన నిరాకరింపబడి నందులకు గూడ అసమృతి దెలుపుచున్నటుల గాన్పించుచున్నది. ఈతీర్మానము ఆసభాంగీకారము బడయునటుల ప్రయత్నించవలెను. ఇతియే గాక, కాంగ్రెసు సభలో ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘము యీ వత్సరమైనను దప్పక అంగీకరింప బడునటుల జూడవలయును. భాషాప్రయత్న రాష్ట్ర సిద్ధాంతమును కాంగ్రెసు సభ యీవత్సర మంగీకరించునటుల ప్రయత్నించుటకు కంకణము గట్టుకొనక దప్పదు.

ఆంధ్రుల సీసండ్లగ్రామములో గమ్యస్థానము జేర్చుటకు దూరదృష్టి గల నాయకులు గావలసి యున్నారు. జాతీయోద్యమోత్తేజము నకై ఆంధ్రోద్యమసూత్రములు సహకారి యగునని దెలుపగల మహామహాలు గావలసి యున్నారు. వెనుకంజవైచు నాయకులతో కార్యము

నెరవేరదు. పవిత్రమగు నుద్దేశములతో బయలు వెడలి, ధర్మమార్గము నతిక్రమించకుండ నడువ బడుచున్న ఆంధ్రోద్యమమునకు నాయకత్వమును వహించుటకన్న కారవము వేరెన్నియై లేదు. “సంఘే శక్తిః కలియన్” యని ఆంధ్రులెల్లరు కార్యభారము వహించుచు, వారి వాంఛలను నిరాకరించుట కేరిగి సాధ్యపడదు. ఈ సందిగ్ధసమయమున ఎవరు ముందంజవైతురో వారు ఆంధ్రమాత నుద్ధరింపగలరు. ఇట్టి యనుకూల సమయమును జూరవిడచి పిమ్మట వగచిన లాభము లేదు. అనేక యవకాశముల నిదివరకే పోగొట్టికొంటిమి. సకాలమున ఏకార్యము గావింపక బోయినను, తిరిగి యట్టి యనుకూలతరుణము లభించుట దుర్లభమగును. ఆంధ్రుల కంతారవ మీసమయమున మ్రోగునేని, స్వసంఘోద్ధరణము సాధ్యమగుటయే గాక, భారతదేశ సౌప్రసము గూడ సిద్ధించితిరును. దేశనాయకత్వమును వహించుకారవము ఆంధ్రులకు దక్కుగాక!

కర్నాటక ప్రబోధము.

కడప రాఘవేంద్రరావుగారు, కర్నాటక నిద్రనుండి మేల్కొని, యభివృద్ధి గాంచవలెనని యీ నెల 12వ తేది కర్ణాటక పత్రికలో నుద్బోధించుచున్నారు. బొంబాయిలో కన్నడులు మహారాష్ట్రలలో దులదూగలేక, యభివృద్ధి యందు వెనుకబడి యున్నారు. కర్నాటక ప్రతిష్ఠాపన లభివృద్ధి గాంచుటలేదు. వార్తాపత్రికలు దుష్ప్రతి యందున్నవి. కర్నాటక స్వసంఘము నుద్ధరించుటకు ప్రయత్నముల గావించినచో, సాంఘికతే తగుప్రోత్సాహ మొసగుట లేదు. సాంఘికవ్యక్తిత్వమును చాలవరకు వీరు బోగొట్టికొనిరి. కన్నడ భాషను గూర్చి వీరికి అభిమాన ముదయించలేదు. అందుచే రాఘవేంద్రరావుగారు కర్నాటక ప్రతిష్ఠాపనల పునరుద్ధరించి, కర్నాటోద్యమమునకు చేయూత నొసగ మని, దేశీయుల హెచ్చరించుచున్నారు. ఆంధ్రులనిదర్శనము నైకొని యభివృద్ధి జెందుడని, వీరితీరున ప్రబోధించు చున్నారు.

“ఆంధ్రులు తమ స్వయంవ్యక్తిత్వమును తిరిగి పొందిరి. ఏడు వత్సరములలో వారు ఆశ్చర్యము పురిగొల్పు కార్యముల సాధింప గలిగిరి. మన వలెనే కొంతకాలముక్రింద ఆంధ్రులును అన్య సంఘ ప్రతిష్ఠాపనములకు తోడ్పడుచూ, తమ ప్రతిష్ఠాపనముల యెడ నిర్లక్ష్యము జూపుచుండిరి. అదృష్టవశమున వారు త్వరలో మేల్కొనిరి. భాషోద్యమమును వారు నెలకొల్పిరి. ఆంధ్రమహాజనసభను స్థాపించిరి. ఆంధ్రదేశమున దీపావళి వసూళ్లు, ఆంధ్రదేశభాగ్యదయమునకే వివిధా గింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రజాతీయకళాశాల మొదలగు ప్రతిష్ఠాపన లీమూలమున పోషింపబడుచున్నవి. కర్నాటకారా, మీరుకూడ ఆంధ్రుల మార్గము ననుసరింపుడు.”

అన్యసంఘముల విస్మయమును చూరగొనుచున్న, ఆంధ్రోద్యమమును అధికారవర్గము వారు నిరాకరించుట ఆశ్చర్యకరముగృహన్నది. ఆంధ్రులు స్వప్రయత్నములచే, తమ గృహస్థానము చేరెదరు గాక!

ఆంధ్ర రాజకీయసంఘసభ

ఆంధ్రమహాజనసభావిజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినందులకు, యసమ్మతి చెబుపుటకును, దీనిని తప్పక యంగీకరింపవలెనని కోరుటకును రేపటి దినమున ఆంధ్రపత్రికాభవనమున సభ జరుగును.

త్వరపడుడు!

త్వరపడుడు!!

ఆంధ్ర మహాజనసభా విజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినది.

ఆంధ్రులెల్లరు ప్రతిగ్రామమునందును సభల గావించి తమ దృఢమగు యసమ్మతిని మాంటాగూగారికి తక్షణమే చెలిపి కార్యసిద్ధి బడయుట యవసరము. ఇట్టి తరుణము తిరిగి లభించుట దుర్లభము.

ఆంధ్రభీష్ములగు న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులగారైనాధిపత్యము వహించెదరు. ఈ సభకు ఆంధ్రోద్యమాభిమానులందరు విచ్చేసి తమ యసమ్మతిని చెబుపుట ముఖ్యవసరము. ఆంధ్రులు దాసీనత వహించినకొలదిని, వారి యాశీయ ఫలితము దూరమునకు జనుచుండును. ఆంధ్రోద్యమ నివాదము ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున నలుగడలను మారుమ్రోగు నంతవరకును, ఆంధ్రులు తమ పట్టుదలను విడువగూడదు. నేటిదినమున ఆంధ్ర విజ్ఞాపనమును రాయబారములలో చేర్చక బోయినంత మాత్రమున గలుగబోయెడి యధికనష్టము గన్పట్టదు. కొలదిమందివెడలి విజ్ఞాపనము సమర్పించుటచే, మాంటాగూ గారికి ఆంధ్రుల యాశీయ ప్రాబల్యము చెలియకబోవచ్చును. నేటి నుండియు ప్రతిపక్షయు ప్రతిపక్షమును నుద్ద్యమాభిలాషను తంత్రీవార్తల మూలమున మాంటాగూగారికిని, ఆంగ్ల దేశాధికారులకును చెలిపినచో, ఉద్యమమునకు మితిలేని బలము తప్పక చేకూరును. ఇట్టి యవకాశము నొసగినదేవదేవునికి వందనము లాచరించి, దేశమాత నొక్కమారు సంస్మరించి, వెంటనే సభలగావించి మొదలిడవలెను. ఈ యత్నాహమును, పట్టుదలను గమ్యస్థానముజేరువరకు విడువకుండ, కృషి సలుపవలెను. చెన్నపురి యందలి ఆంధ్రప్రముఖులందరును రేపటిసభకు విచ్చేసి, సభను జయప్రదము గావించెదరు గాక యని గోరుచున్నారము.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల

ఈ కళాశాలకు విరాళముల సంపాదించు నిమిత్తము, శ్రీయుత కౌతాళీరామ శాస్త్రిగారును, చిల్లరెగ శ్రీనివాసరావు పంతులగారును, యీ దినమున కంగూనుకు పయనమయిరి. వీరు దలపెట్టిన కార్యము ఫలప్రద మగుగాక యని గోరుచున్నారము. రంగూనునందలి ఆంధ్రమహాశయులు వీరినాదరించి, మాతృదేశాభిమానమును సువ్యక్తి పరచుట ధర్మము. ఆంధ్రుల యన్యోన్య ప్రేమ పాశ మిక్కార్యముచే, ఘనీభవింపగలదు.

విజ్ఞాపనలు

నిరాకరింపబడిన విజ్ఞాపనలగూర్చి, నాగేశ్వరరావు, పట్టాభిసేతారామయ్య, నంజుండరావు, గోపాలస్వామి మొదలియారుగారు అధికారకు బంపిన తీర్మానముల విషయమై, ఆంధ్రప్రకాశిక వ్రాసిన “బాలబిభీషికలు” అను సంపాదకీయవ్యాసమును వేరొకచో ప్రచురించినారు. చదువరులు అందలి సత్యాసత్యముల నరయుదురుగాక!

ఆంధ్రులకు హెచ్చరిక.

ఆంధ్ర మహాజన సాపేక్షాపనంఘము, గుంటూరు. అయ్యో, ఆంధ్ర deputation కు అవకాశము ఇయ్యని సంగతి తమకు తెలిసియేయుండును. కాబట్టి వెంటనే protest చేయుటకు సభ చేసి deputation నుకు అవకాశ మిమ్మని Viceroy గారికిని శ్రీ Montagu గారికిని తంతివార్తలు వెంటనే పంపుట అవసరము. కావున ఆ ప్రకారము చేయించ గోరుచున్నాను.

కొండ వెంకటప్పయ్య, కార్యదర్శి.

ప్రతి ఎగుమతి.

ఇండియా దొరతనమువారి ఉత్తరువు.

(7-12-1917)

ఈ నెల 8-వ తేదీ మొదలు నీదిగువ వివరింపబడిన వారి అనుమతిలేకుండ ఎవరును ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకు ప్రతివి ఎగుమతి చేయరాదు.

బిట్టిలు కంపెనీవారు ఓట్లకేకటకేము, అపోలోపిర్, బొంబాయి; ఆర్ డిగ్లూను కంపెనీవారు స్టాండర్డు బిల్డింగ్సు, కలకత్తా; ఏ. ఎఫ్. షెర్బసను కంపెనీవారు కరాచి; ఫ్రేజరు రాసుకంపెనీవారు, చెన్నపట్టణము; పెంటెయిరు మెక్స్కోనలు ఆంధ్రకృష్ణ కంపెనీవారు, రంగూను. మీరు టెక్స్టైలులు అలయస్సు ప్రతినిధులు. వీరికి వ్రాసిన వివరములు తెలియగలవు.

రయల్స్ సంఖ్య తగ్గింపబడుట. — సింహళము దొర తనమువారు రాక్షసిబాగుకరువుచే నిద్రవకుకొంతవరకు రైల్వే సంఖ్యను కగ్గించినారా ప్రస్తుతము మరికొంత వరకుకూడ సంఖ్యను తగ్గించవలెనని యాలోచించి రైల్వేసంఖ్య తగ్గింపబడినదని సింహళములో ప్రకటించిరి. అనివారము దినములలో నడచురైల్వేలో నొకటియైన తగ్గింపబడలేదు. ఇండి సిలోను మెయిలు మాత్రము తగ్గింపబడినది. నడచురైల్వేమీద గుర్రములు, బండ్లు, మోటారులు మొదలగునవి ఒక నగరమునుండి మరియొక నగరమునకు తీసికొనిపోబడవు. సింహళము దొరతనము వారికి చెందిన రాక్షసిబాగు పలయునంత కలకత్తానగరములో కలదుగాని దానిని కలకత్తానుండి సింహళమునకు గొనిపోవుటకు చౌకసాధనములు లేవనడచునని సిలోను ప్రెస్సుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రామరాయణింగారు: — “కోర్టు తీర్మానము ఒక కేసులో కోర్టువారి ఉత్తరువుల ప్రకారము లెక్కలను దాఖలు చేయక కోర్టు ఆజ్ఞలను తిరస్కరించినందులకు గారురాయణింగారికి ఎదిరి కక్షవారు హైకోర్టువారిచే నోటీసు నిప్పించిరి. నేడు విచారణ జరిగినది. తాము లెక్కలు దాఖలుచేయకుండుట తమ తప్పిదమే యని రామరాయణింగారు చెప్పి సంపూర్ణ తుమాపణచేడిరి. అసాధారణమగు కర్కర (క్రింద ఎట్రాన్సిట్టినీకొస్తు) ఎదిరి హాజీ వారికి 250 రూ॥ లియ్యనట్లును, వారముదినములలో జైల్లోకోర్టులో లెక్కలు దాఖలు చేయునట్లును వ్యా॥ బేక్వెలుగాను నేడు తీర్పుచెప్పిరి. పిటిషను తరపున చంద్రశేఖరయ్యగారును, రామరాయణింగారి పక్షమున అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారును వాదించిరి.

చిరపామహానంగమము

(రైతుల విజయము)

అంశము

ఇండ్లా బ్రతిమల సమాజ స్థాపనము.

సమాజమువారి యుద్ధేత్యములు.

లండను, డిశంబరు 12.—గత ఆక్టోబరు మాసమున 80 వ తేదీని ఇంగ్లాండ్ బ్రతిమల సమాజము నొక దాని నేర్పరప నిశ్చయ మయ్యెను. సమాజ మేర్పాటుయ్యెను. అప్పుడును నిజ నుహము ప్రభువు సర్వాధ్యక్షులు ఆర్థికాధ్యక్షులు, సర్వీసులుగాను, సహాయకాధ్యక్షులు, సర్వాధ్యక్షులు మొదలగు, సర్వేక్షకులై, సర్వాధ్యక్షులు యంగ్లండ్, స్కాట్లండ్, ఐర్లండ్, వి. డి. బాక్సును, జె. సి. హార్టు, డేవిడుయూలుగాను నిర్దేశములు ప్రభువునకు మద్దతుగ నున్నారు.

హిందూ దేశమున ఆంగ్లరాష్ట్రపు కార్యాధికారులను కుంగకర మగు కట్టుబాట్లు పెడిరించి, ప్రజాప్రతినిధులు గాక స్వల్పసంఖ్యాకులగు కొందర కధికారులు మెసగుటను సమాజమునా రెడిరింతురు. ఈ విధానముతోడ నేకీకరించు వ్యవస్థలును సంఘముల నన్నిటిని సమాజమువారు సమర్థింతురు. హిందూదేశమున ప్రస్తుతపు రాజ్యాంగ ఆర్థికాధికారవ్యవస్థలను గూర్చి నిజమగు సంశయము సమాజమువారు వెలవరించి, హిందూదేశము పట్ల మెచ్చబడు ఆ సర్వ వాక్యములను సమాజము వారు బయలుపెట్టుదురు. ఆర్థికవాణిజ్య పారిశ్రామికాదులయందు భారతవర్షపు లాభములను గాపాడి! మెచ్చించుటకు సమాజము వారి నాంగిక యుద్ధేత్యము. ప్రజలకు నైతికాధిపత్యముల యందలి వృద్ధిసమకూర్చి, క్రమక్రమమున భారతీయులకు పరిపాలనా బాధ్యతల నొసగు సంస్కరణమును సమర్థించి, తరిపాలనా కార్యముల యందు ప్రజలు క్రమముగ విశేషమగు భాగమును వహించు నట్లు వారల నిర్ణయ మెదుర్చునట్లు కేయుట సమాజము వారి మైదవ యుద్ధేత్యము.

మిత్రమండలివారి సమర్యోధ్యేత్యము.

ప్రహ్వైనిక నిరంకుశప్రభుత్వమును తుదముట్టించుట.

లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖ, ఆస్పిక్టర్ గారి యభిప్రాయము.

లండను, డిశంబరు 11.—ఆస్పిక్టర్ గారు నేను బర్మింగ్ హాము నగరమున నుపవ్యసించిరి. యుద్ధమున జొరకొనినందున వలన ఆంగ్లేయుల కేమెంట్ ప్రయోజనము కలగాయని ముహూర్తము చోత్రకారులు ప్రస్తుతము, యుద్ధము విజయప్రాప్తముగ నంతమై, వి యాంక్షములతోడ నాంగ్లేయులు యుద్ధమున జొరకొనినట్టి, ఆ ఆశయములు పాకావలె చిరస్థాయిక మగు సంధి వెలసికాని యుద్ధమున జొరకొనినందున ప్రయోజనములేదని ఆస్పిక్టర్ గారి కలంపు. ఆస్పిక్టర్ గారి లోకము కనుగొను వాంఛించుచున్నది. ఆకంఠమున ఆస్పిక్టర్ గారు రిష్యు లివహము నగరములయందు తా మిటీవల మోసగిన యువశ్యాసముల నెత్తుకొనిరి. ఆ యువశ్యాసముల యందలి యంతముల శక్తిని వికల్పముగాడ సమర్థింతురు. కాంగ్రెసు సభాయం దుపవ్యసించుచు విల్సనుగారుగాడ వై తీరుననే పర్యవసానముల తేల్చి ఆస్పిక్టర్ గారివలె నభిప్రాయపడి యుండిరి.

లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖ.

మిమ్ముల లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖ గూర్చి ఆస్పిక్టర్ గారు ప్రసంగింప దొడగిరి. లాన్సుడౌను ప్రభుని జేతనక్తి ప్రశంసనీయును. ఈ లేఖ ప్రకటితముగాక పూర్వము ఆస్పిక్టర్ గారికి గాని వారితనపు తీరక సభ్యులకుగాని దీని వృత్తాంతమే తెలియను. లేఖ యందలి యంతములు క్రమముగ నష్టముచేసికొనబడుటచే ఖండము విశేషముగ ప్రబలికది. యుద్ధమును బలముగ సాగింపవలయునని లాన్సుడౌను ప్రభుని యుద్ధేత్యముగాని మన కమరతయములు హేతుబద్ధమై స్వాగతహితములై నవనియు, యీ ఆశయములను సాధించుకొనందున వలన లోకమున స్థిరమగు శాంతి వెలయుగలదని మన నమృతమైనట్లును, బహిరంగపరచి ప్రజలయందు విశ్వాసమును నెలకొల్పుటగాడ నేక కాలమున జరుగుచుండ వలసిదని లాన్సుడౌను ప్రభుని యుద్ధేత్యమై యుండును.

జర్మనీదొరతనమువారి మోసము.

మన సమర ఆశయము లెట్లున్నవియు తమప్రజలకు నిజస్థితి తెలియవలయునట్లు జర్మనీదొరతనమువారికింకను కప్పిపుచ్చుచున్నాడు. వారల యజానమును లొంగించి నిజస్థితిని ప్రజలకెక్కువ పట్టవడపును క్రికొలది ప్రయత్నించుచుండును. ప్రహ్వ నిరంకుశ ప్రభుత్వము నకుంచువరకును విశ్రాంతిగొనునది లేదని 1914 సం॥ నవంబరు మాసమున గిల్లించుకొని 16 సం॥ మునీసంవర్షమున సంస్కరించుకొనవలయును. జర్మనీవారి వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యముల కెవ్వరును ప్రమాదము కలిగివరని నిల్వను గారు ప్రకటించి యున్నారు. ఈ ప్రకటనముతోడ నాంగ్లేయుల కేకీకరించుచున్నారు. భావికాలమున, జర్మనీ రాజ్యాంగవిూతీరున నుంచవలయునని మిత్రమండలిలో నెవ్వరును విధింపరు. కాని జర్మనీవారు బాహుబలమున సంవిధికారి నొనర్చి పూజించుచుండిరి. ఈ భుజబలము న్యాయము నతిక్రమించి సమాధాన పత్రముల తిరస్కరించుచు విచ్ఛలవిడిగ నుంచరించుచున్నది. ఇట్టి జర్మనీ రాజ్యాంగమును తుదముట్టింపవలయును. జర్మనీదేశ ప్రజలతోడ మనకట్టి వైరమునలేదు. చిరకాలము వారలతోడ యుద్ధమొనరింప మన యుద్ధముగాదు. మరొకవలజరిపి, మాత్రమే తత్త్వముల గనిపెట్టి జర్మనీయులు విజ్ఞానమును వృద్ధిపరచుటకు ప్రసంజేమము లేదు. మున్ముందుగాడ జర్మనీయులు విజ్ఞానాభివృద్ధికితోడ్పడగలరుగాని సమాధాన పత్రములయందు చేవ్రాల్చుచునంత. మాత్రమున లోకమున స్థిరమగు శాంతి వెలయనేరదు.

మరియొక దురభిప్రాయము

స్వల్పాభిప్రాయములై, సమద్రస్యాతంత్ర్యమును భంగపరుప మిత్రమండలి (అందు ముఖ్యముగ ఇగ్నాంబుజేత్యము) యత్నించుచుండె నని మరియొక దురభిప్రాయము కలదు. సంధి సమయములయందు దన్ని బాతుల నొకటను సమద్రములవై నరింపవచ్చును. చిరకాలమునుండి వచ్చుచుండిన యీ హక్కును భంగపరుప సంధిపరతులయందు వెట్టి నిర్బంధము; నాంగ్లరాష్ట్రము ప్రజేకపెట్టగలదు? జర్మనీయులు సమద్రములయందు తమ జలాంతర్గాముల నుపయోగించి ఆన్యాయముగ పలువుర జంపి, న నేక మగు నష్టముల గలిగించి, సమద్ర స్వాతంత్ర్యమునకు నిజముగ హాంకము గలంజేయుచున్నారు. సమద్రముల నీనీర్బంధమునుండి లొంగించి, స్వేచ్ఛను నెలకొల్పి లాంగ్లండును యుక్తము. ఇతర మాగ్గముల యందు రహస్యముగ యుద్ధమును నడపించుట కవకాశమగు సంధి, సంధి గావలెనను తాత్పర్యమని ఆస్పిక్టర్ గారు పవ్యసించిరి.

ఆస్పిక్టర్ గారి ప్రసంగమునకై ప్రజలంత యాత్రమున నుండినో ప్రతికా వివర్యులవలన తెలియవగును. లాన్సుడౌను గారి లేఖనుగూర్చి ఆస్పిక్టర్ గారు వాసగిన సమాధానము కొన్ని పత్రకముల నచ్చక యున్నదిగాని ఆ లేఖ నతడు సమర్థింపవలయుట ప్రతీకల కన్నిటికిని విశ్రాంతి నొసగినది.

లాన్సుడౌను ప్రభువు వివరణమున నక్కి దొరతనము వారిని బాడిచెనని నిందించు మైయుపత్రిక ఆస్పిక్టర్ గారిని ప్రశంసించుచున్నది. దృఢచిత్తులై లాన్సుడౌను ప్రభుని లేఖను ఆస్పిక్టర్ గారు నిరాకరించినందున మైయుపత్రిక కమితమగు తనము గలిగెను.

రాజకీయ వ్యవహారములయందు ఆస్పిక్టర్ గారి రుజుమాగ్గకర్తమున గమనించవల్యక్తియైన, తనయుద్ధోగ కాలమున నాతడు మొనరించిన నూత్రములను భిన్నముగ నడచుకొనునని విశ్వసించబడదని డెయిలీ క్రానికలు వ్రాయుచున్నది.

ఆస్పిక్టర్ గారివలె నిదివరలో నేరాజకీయ వ్యాపారముగాని యుద్ధ ఆశయముల నింత స్పష్టముగ, నింత స్పష్టముగ, వివరించుచుండలేదని డెయిలీ న్యూసు తలంచుచున్నది.

జర్మనీయుల కిటీకల గలిగిన వైనికవిజయమువలన ఆంగ్లేయుల నిశ్చలము చలించలేదని ఆస్పిక్టర్ గారి ప్రసంగము వ్యక్తపరచునని డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్.

లండను, డిశంబరు 12.—ఇనుముకాని ఇతర లోహములలో వర్తకము చేయుచున్నట్టియు, పెట్టుబడి పెట్టినట్టియు శత్రువుల కంపెనీలు యుద్ధానంతరము వరకును వర్తకముచేయరాదనుచు నాజ్ఞాపింపబడిన శాసనము ప్రజలనుండిరమునందొండ పర్యామును చదువబడినెను.

ప్రాము

కెయిలాక్సుగారి నేరము.

ప్యారిసు, డిశంబరు 12.—ప్యారిసు వైనికాధికారిగాను కోరగా చేంబరు సభవారు ఇదివరలో నొక ప్రధానిగనుండిన కెయిలాక్సుగారు శత్రువులతో శాంతి సంస్థాపనాగమము కొంత పనిచేసినటుల అతనివై నేరము నారోపించిరి. వైనికన్యాయాధికారులచేతనో నె నేటువారిచేతనో వారు పరీక్షింపబడుదురు. ఎవరిచేత పరీక్షింపబడునదియు నిశ్చయించుట కొక సంఘ నేర్పరుపబడును. శత్రువులతో నేవీయో పన్నుగడల పన్నినటుల అనుమానింపబడిన శాస్త్రబాటుగారిని గూడ చేంబరువారు విచారించెదరు. ఆత డొక తటస్థదేశమున ఇదివరలో ఈ జిత్తునకు ఖేడివుగనున్న యతని గలసికొ నెనని చెప్పుబడుచున్నది. కెయిలాక్సు గారి పార్లమెంటుసభ్యులు వెంటనే ప్రతిగ్రహింపవలసిన దని దొరతనమువారు చేంబరు సభవారికి తెలియజేసిరి.

విజయవంతముగు దాడి.

లండను, డిశంబరు 12:—నేటి సాయంకాలము ననరలు హేగుగారిట్లు ప్రకటించిరి.—నిన్నరాత్రి నెంటుక్వెంటీనున కు తైర తటమున పొంట్రియట్లు సమీపము నందు విజయవంతముగ దాడి నెనరించితిమి. లానాక్వెరికి ఉత్తర తటమున గావించబడిన దాడిని తరిమివైచితిమి.

బ్రిటిషువారి బాంబులు; శత్రువిమానములు.

లండను, డిశంబరు 12:—నానికాధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—సోమవారమునాటిరాత్రి ఓస్ట్రాకురు వైమానికాలయముమీదను, బ్రూజినుకాలయమీదను ఆనేకటన్నుల బాంబులను వేసితిమి. అన్ని విమానములును సురక్షితముగ మరలినవి.

వైమానికుల చర్య.

లండను, డిశంబరు 12:—క్లీల్లుమాన్లు హేగుగారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు.—హల్లకునకు పశ్చిమమున పెర్వెర్డు ఫార్వెరు దశయు ముట్టడించి వైరివైకుల గొందర బంధించెను. ఆర్మెంటరీసునకు దక్షిణభాగమున నేటి యుద్ధయమున వైరులముట్టడి తొలగిపట్టబడెను. సోమవారమున కాంబ్రెయి ఫర్వెరుభాగమున వైరివిమానములు విజృంభించెను. ఆ విమానములు మన ఫిరంగిదశయుల ననేకసార్లు ముట్టడించెను. మన విమానములు శత్రువులవై ననేకమగు బాంబులను విడిచినవి. జర్మనీవారి విమానము లైదు గూల్చబడినవి. మన విమానములు మూడు గానవచ్చుటలేదు.

జర్మనీవారి యంత్రాలయములవై బాంబులను విడువ నేటి యుద్ధయమున మన విమాన కళ మొకటి బయలుదేరినగాని మబ్బులుగ్రమ్మి యుండుటచే యంత్రాలయములు గోచరింపలేదు గాని ఈ శాస్త్రభాగమున మబ్బులు లేకయుండుట జూచి, యీ ప్రదేశమునకు విమానములు పోవనట యినుప దారుల సమావేశస్థాన మొకటి గానవచ్చెను. ఈ స్థానము పిరిమానమున కీశాస్త్రభాగమున నున్నది. విమానములు బాంబులు వేసి మరలినవి.

కాంబ్రెయి ముట్టడి

పర్యవసాన మాశాభంగకరముగ నుండుట.

లండను డిశంబరు 13:—వార్తపు రిపోర్టున నొక యున్నతోద్వోగి యిట్లు వివరించెను.—కేంబ్రెయి ఆవస్కందనము వలన హిందెనుబద్ధ పంక్తి మిత్రమండలివారి యధీనమైనది. జర్మనీయులు విశేషమగు శ్రమయొనర్చి నిర్మించిన రక్షణ స్థానము లన్నియు లిపుడు మన సేనల యధీనమై యున్నవి. జర్మనీయుల కిక రక్షణ స్థానములు లేవు గాన మన స్థానములు భద్రమై యున్నవి. ఉభయపక్షముల వారును సమానసంఖ్య గల ఫిరంగులను వశపరచుకొనిరి. గాని మనము పట్టిన ఫిరంగులు బరువైనవి. కైలీల సంఖ్యయందు గూడ మన పక్షమే యుచ్చదశయందున్నది. జర్మనీయు లొనర్చిన ముట్టడివలన ఆంగ్లేయులు కింకుకయాశాభంగము సంప్రాప్తించినది. ఇదివరలో రెండు సంవత్సరముల నుండి ఆంగ్లేయులపజయ మొందియుండలేదు. రహస్య వ్యవస్థవలన వైరు లీరంగమునకు విశేషముగ సేనల గొని రాగలిగిరి. ఇందులకు కారణములకు వర్తమానమున నిర్ణయింపబాలము. ఇట్లలి రంగమును గూర్చి గత వారమున వెలవరించిన యభిప్రాయమును మార్పుకొనవలసిన యావశ్యకత గానరాకున్నదని ఆంగ్లవైనికోద్వోగి వ్రాసెను.

శత్రువులు పరాసువారి ప్రదేశమును కొంతవరకాక్రమించుట.

లండను, డిశంబరు 18:—జనరలు హెన్రీ గార్ నేటి రాత్రి ఇట్లు ప్రకటించిరి:— బుల్లిశూరుకు తూర్పున నొక మైలు వైశాల్యముగల రంగమున శత్రువులుగట్టిగ నేటి ఉదయ మెదిరించిరి. కుడి చివరను కందకపంక్తిలో కొలది ప్రదేశము నాక్రమించుకొనిరి. తక్కిన అన్ని ప్రదేశములనుండియు శత్రువులను తరిమి వైచితిమి. శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగెను. వారిలో ననేకులు మాకంచెదగ నే కుప్పలు కుప్పలుగ గూలిరి. మేము నేకమంది కైదీలను బట్టుకొంటిమి. యుద్ధముల నొనరించిన ప్రదేశములో శత్రువులు మహాతీవ్రముగ ఫిరంగుల గాల్చిరి. తమనకు దక్షిణమునను, అర్ధమైయున్న మెసిసిసుల ప్రాంతములందును గూడ ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ నెఱిగెను.

రుష్యా

యుద్ధనివేదికము.

లండను, డిశంబరు 18:—“డెయిలీ క్రానికల్స్” పత్రిక యొక్క వెబ్స్ట్రాడు విలేఖకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:— ట్రాన్స్కానుసు, ఆర్మీకపదాతి దళములు మొదలగు వారిలో గలపుకొని “షాకు” పటాలములందు మొత్తము 9000 మంది మైనికులండిరి. ప్రధాన శిబిరము వశ్యమైనపుడు వారు మోహి కిని విడిచి కాక్సను పర్వతములకు బోవుచుండ వారిలో బీలా గోరాడు వద్ద మాక్సు మాల్ట్యు దళములదాకిరి. రెయిల్వే యూనియనువారు “షాకు” పటాలము లోడిపోయిన వనియు, అయినను కోసక్కుల క్రొత్త దళములు వారి సహాయార్థము వచ్చుచున్న వనియు వ్రాయుచున్నాడు.

విప్లవసంఘమువారి బహిరంగప్రకటనము.

లండను, డిసెంబరు 12:— నిఘేమాగ్రాండు నుండి రైటరు విలేఖకుడిట్లు తంత్రీవార్త నంపెను:— ట్రెనిక్ విప్లవసంఘము తీవ్రమగు ప్రకటన పత్రమును వెలువరించెను. ప్రజలు మరుసటిదినమున సమావేశముల నొనర్చి తమ యసమ్మతమును వెలువరింపవలసినదని యీ పత్రమున తీవ్రమగు భాషలో వ్రాయబడినది. తుట్టుకుద కీ ప్రకటనను రద్దుచేసికొనవలసినది. రాజ్యాంగసభాసభాగంధ గౌరవాగ్ధమై బయలు వెడలిన యూ రేగింపులన్నియు ట్రెయి వైదు భవనమునెద్ద గలసికొనినవి. భవనమున కీవల కొన్ని సభలు జరుపబడినవి. సాయంకాలమున నాలుగుగంటలవరకెట్టి కలవరములును సంభవించలేదు.

నూతన న్యాయసానములు.

లండను, డిసెంబరు 18:—రష్యానుం దంతటను విప్లవ పక్షమువారి న్యాయసానము లేర్పా మైన్లు బోల్చి విక్రమ వార్తాసానము ప్రకటించెను. ఈ న్యాయసానములయందు మైనికులు, నావికులు, కార్మికులు మున్నగువారు రుందురు. సానిక మగు మైనిక కార్మికప్రతినిధివర్గమువారి న్యాయసానసభ్యుల నెన్నుకొందురు. కాంగ్రెసుసభయందు సాంఘికవాదులతో కలహము లేర్పడి సాంఘికవాదులు రెండుపక్షములైరి. మైనిక కార్మిక ప్రతినిధివర్గము వారికింద నేవ నొనర్చ నిష్ట మున్నదని తెలియజేయని రాయబారుల నందరను విదేశపు కమిషనరు భద్రరపుచేసెను.

బోల్షెవిక్కులు; జర్మనులు.

లండను, డిసెంబరు 12:— జర్మనులకును, బోల్షెవిక్కులకును గలిగిన మనస్ఫుర్త లభివృద్ధినిందగలవని వెబ్స్ట్రాడునందు బోల్షెవిక్కుల వార్తాసంఘమువారంపు ఈక్రిందితీర్థిత వార్తలన వ్యక్తముకాగలదు. రుష్యాజర్మను రంగమునందున్న జర్మను మైనికాధికారులు ప్రజలతిరుగబడ ప్రబోధించుచు వెనిసి, ట్రాన్సిజేల సంతకములతో కరపత్రములను విమానముల నుండి రుష్యానుకుండుట్లు వారవిడచుచున్నారు. ఇదిజర్మనీ అంతర్గతిక వ్యవహారములకు సంబంధించినదని జర్మనుజనరలు ఘోషించుచున్నారు. రుష్యాప్రతినిధులు బోల్షెవిక్కు వారి యధికారమును గూలద్రోసు నెంచలేదని “ప్రవాద” పత్రిక (హోన్నెలిక్కులది) వ్రాయుచున్నది. రుష్యాగ్రామము లందలి పత్రికలన్నియు నవస్థుండనముల వారంభింప గోరుచున్నవి. జర్మనులుచెప్పు అంశములు సందికి ప్రతికూలముగ నున్నవని వారు వాదించుచున్నారు.

అచ్యుతము, డిశంబరు 12:— జర్మను అధికారుల నధికారముగ నిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— రుష్యాను దళములను చీల్చుట అప్పుడే ప్రారంభమైనది.

మాక్సుమాల్ట్యులు; కోసక్కులు.

వెబ్స్ట్రాడు, డిశంబరు 12:— “భాత్యవర్త”లగు కోసక్కులకు మాక్సుమాల్ట్యు లిట్లు విజ్ఞాపనమునంపిరి. భూకామందుల ఆస్తులను పెంపొందితాత్మక సందని గావించుకొనుటకు తమకు విడచెదమనియు, కేలేడీను, కార్మిలాపుగారలను స్నేహితుల సహితముగ పట్టుకొని, విచారణ నిమిత్తము వారిని తమ కర్పించవలసినదనియు వారు కోరిరి.

కార్మిలాపు సేనానియనుచరులు.

మాక్సుమాల్ట్యులకు ప్రధమయుద్ధము. లండను, డిశంబరు 18:—బీలాగరాడు యొద్ది మాక్సుమాల్ట్యులకును, కార్మిలాపు సేనానియొక్క 4 వేల మంది యనుచరులకును యుద్ధము ప్రథమమున సంభవించెను. యుద్ధమునకు ఫలితములేకపోయెను. కొన్ని ప్రతినిధి వర్గములతోడ నల్లసముద్రపు దళములు కార్మిలాపు సేనాని వై కరిగినవి. కార్మిలాపు సేనాని ప్రతినిధివర్గములలో నొకదానిని అరెస్టుచేసెను. కోసక్కుల రాష్ట్రములయందు జోక్యము కలగ జేసికొనగూడదని కార్మిలాపు సేనాని నల్లసముద్రపు దళములకు కఠినమగు హెచ్చరిక నొసగెను.

ఇటలీ

ఇటలీయనులు కొన్ని సలములవిడచి మరల నాక్రమించుకొనుట.

లండను, డిశంబరు 12:— ఇటలీ అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— బ్రెటాపయేలీల మధ్య కోల్లెల్లా, బెర్రట్టా, కొల్లెల్లాగోలవద్ద నిన్నటిదినము భయంకరముగ నాస్త్రియను లెదిరించిరి. జర్మను లనేకదళములతోవచ్చి మాంటుస్సికోషియాను, కార్మిలాలోయయందలి సంతకప్రదేశములను ముట్టడించిరి. పోరాటము దినమంతయు జరిగెను. మేము తాత్కాలికముగ కొలది ప్రదేశముల విడచి పిచ్చుట ప్రతియుద్ధముల నొనరించి వాటి నాక్రమించుకొంటిమి.

డిశంబరు 8 వ తేదీ నంతమగువారములోపల 869 ఓడలు ఇటలీ రేవులనుండి బయలు వెడలినవి. 1500 టన్నుల కెక్కుడు బరువుపట్టునదియును, తక్కువదియును ముంచి చేయుబడినవి. ఒకదానికీ గట్టిదెబ్బతగిలి తీరముబట్టెను. రెండింటిని శత్రువు లెదిరింపగా నవి తప్పించుకొన గలిగినవి.

రుమేనియా

రుమేనియా సర్వసేనాని. లండను, డిశంబరు 18:— జనరలు ప్రేజానుగారు రుమేనియా సర్వసేనానిగా నియమింపబడిరని జానీసండి ట్రెయ్యు పత్రిక కొంత తీర్థితవార్త వచ్చెను.

రుమేనియా దొరతనమువారు తాత్కాలిక సంధి నంగీకరించుట.

లండను, డిశంబరు 18:— రుమేనియా అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— మేము శత్రువులతో తాత్కాలిక సందని జేసికొనుట కంగీకరించితిమి.

అమెరికా

హాలిఫాక్సు దుర్భరస్థితి. హాలిఫాక్సు, డిశంబరు 12:— మందుగుండు సామగ్రి ఓడ కెప్తాను ఇట్లు చెప్పుచున్నాడు. మేము అయిదువేల టన్నుల బరువుగల మందుగుండు సామగ్రిని బట్టుకొంటిమి. అందనేకము ప్రేలుకు వస్తువులు. ఉదయము నుట్టుముగనండెను. నీరు నెవ్వరికీ నుండెను. రెండు మైళ్ల దూరమున “ఐమా” స్తీమరు గన్నించునంతరకు మా ముడుట నెట్టి ఓడ అను గన్నించలేదు. అనంతరము గుడ్డలనిచ్చుటలో “గందర గోళము” జరిగి రెండుస్తీమరులును డీకొనుట సంభవించెను. ఐమా స్తీమరు మందుగుండుసామగ్రియొడను తాకినపుడు దానిలోని “బెంజోలు” ద్రవము “మందుగుండు” ఓడయందలి “పిక్రిక్కు” ద్రవములో బడి మంట ఉద్భవించెను. ఇంక ఓడ ప్రేలుకుతప్పదని నిశ్చయించి మేము పడవలనెక్కి దరిజేరితిమి. ఆద్రవముట నేమండ సాగెనుగాని వెనువెంటనే ప్రేలలేదు. మేము ఒడ్డునుజేరి అడవులలోనికి పరువులేత్త ఇరువది నిమిషములలోపల ఓడ ప్రేలిపోయెను. అనినదము మము నేల గూలద్రోసెను. తుపాకి బట్టుకొన్నవానికి మాత్రముగట్టిగ దెబ్బ తగిలెను.

హాలిఫాక్సునకు సానుభూతి సంపుట మదిలక్షల పానుల విరాళమును నివారణార్థ మంపిరి నని బోస్టాగారు చెప్పిరి.

వెనామాయుద్ధము

న్యూయార్కు, డిశంబరు 12:—వెనామా దేశము ఆస్ట్రీయా, హంగరీతో యుద్ధమును ప్రకటించెను. ఆస్ట్రీయనులు నిర్బంధింప బడిరి. కెనాలు ప్రదేశము నుండి జర్మనులును, ఆస్ట్రీయనులును తమమ బడిరి.

టర్కీ

జెరూసలేము వశమైనవార్త. లండను, డిశంబరు 12:—జెరూసలేము నగరము పడినదను సమాచారమువలన నధికమగు నుత్సాహమును కలిగెను శ్రీచక్రవర్తి ఏలెలై సేనాని కంపిన వార్తయందలి శుభ్యతేతములందు మిత్రమండలి గౌరవభావమునకును, జర్మనీయుల క్రూరుములకును సంబంధించిన యంశములను పత్రికలు నొక్కి పలుకుచున్నవి. పురమును బట్టినందువలన తూర్పుదేశములయందు జర్మనీయుల యత్నములకు విఘాతము కలిగినది. మహమ్మదీయులును, యూదులును, క్రైస్తవులును గూడ తురుష్క-జర్మనీ ప్రూరపరిసాలనావిముక్తిని గాంచిరి.

జెరూసలేము పరిపాలనము. లండను, డిసెంబరు 12:—జెరూసలేము నగరమున అంగ్ల పరాను ఇటలీ వైస్రము లుంపబడును. పురము ఆంగ్లేయులకు మిలిటరీ గవర్నరు పరిపాలనముక్రింద నుండును. నగరమున ఆంగ్లపతాక మెగురుచుండును. ఇటలీ పరానువారల స్థానములయందు వారి వారి పతాకము లమర్పబడియుండును. యుద్ధానంతరమువరకు జెరూసలేము భానిస్థితి నిర్ణయింపబడదు.

ఆల్బినిటీషు ఆయులుకంపెని. ఏర్పాటునుగూర్చి ప్రశ్న.

లండను, డిశంబరు 18:— విదేశీయుల కెట్టి సంబంధమును లేకుండ, అధినివేశనముల యందలి మట్టిచమురు గనుల వృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు ప్రత్యేకముగ నొక (ఆల్ బినిటీషు ఆయుల్ కంపెని) సంఘము నేర్పరచుటకు గూర్చి దొరతనము వారు యోచించురాయని ప్రజాసభయందు రీసుగారుప్రశ్నింప, విషయము చర్చలో నున్నదని స్టాన్లి గారు జవాబు చెప్పిరి.

లండను, డిశంబరు 18:— బ్రిటిషు నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గతవారమునందు 2426 ఓడలు బ్రిటిషు రేవులను చేరినవి. అచటినుండి 2384 ఓడలు విదేశములకు బయలుదేరినవి. 1600 టన్నుల కెక్కుడు బరువుగల వాకలు 14 ను, తక్కువ బరువుగలవి 7 ను ముంచివేయబడినవి. మరి పదునెండును ఎదిరింపబడి తప్పించుకొన గలిగినవి.

జపానుదళములు. లండను, డిసెంబరు 18:— ట్రెయ్యుపత్రిక యొక్క వాషింగ్టను విలేఖరిఇట్లు తలెనంతపు చున్నాడు. జపానురాయ బారులు జపానుదళములు అవేడికోస్తాకును చేరినవను సంగతిని దృఢపరచుచున్నారు. ఆరేవును, ట్రాన్సు నైజేరియను మూపు అంత్యస్థలమును కొంతకాలమునుండియు గాపాడుచున్న జపాను ఇంజనీయరులకు సహాయార్థముగ నివి వచ్చినవి.

లండను, డిశంబరు 8:— జర్మనులకుట్రలు మెక్సికోలో నత్యధికముగ నున్నవి. పాంపొకో నూనె ప్రదేశములను పట్టుకొనుటకు ఎం. కర్రింజాగారు ముగ్గురు సేనానుల నంపిరి తెలియుచున్నది. జర్మనుల సందడులనుబట్టి ఈ యేర్పాటు అతురతను గల్పించుచున్నది.

వాషింగ్టను, డిశంబరు 18:— అపానుకరులగు ఆస్ట్రీయనులను, హంగరీయులను మాత్రమే పట్టుకొని నిర్బంధింపవలసినదనియు జర్మనుల కొసగబడిన శిక్షలలో ననేక ఆస్ట్రీయనులయెడ వినియోగింపగూడదనియు వెనీడెంటు విల్సనుగారు తెలియబరచిరి.

లండను, డిశంబరు 18:— ఇనుముతప్పు తక్కిన పదార్థములనుగూర్చి చేసిన బిల్లు ప్రజల మందిరమున రెండవ పర్యాయము చదువబడి అంగీకరింపబడినది తెలియుచున్నది.

వృత్తాంతములు

(౧)

ఈవారము సెలవులలో ఢిల్లీనగరమున యావద్భారత గాంధీయమాసభ జరుగును.

యావద్భారత మహమ్మదీయమాసభ కలకత్తానగరమున 30, 31 తేదీలయందు సమావేశమగును.

యావద్భారత సాంఘికమహాసభా ప్రథమసమావేశము కలకత్తానగరమున 27 వ తేదీన జరుగును. గాంధీయమాసభయు సభాధ్యక్షుల సహించును.

డిసెంబరు 12 వ తేదీనాటి రాత్రి సిమ్లానగరమునందలి ట్రైలువెలయొక్క కంపెనీవారి కొట్టున కగ్నియట్టుకొని మూడు 3, 4 లక్షల రూప్యముల నష్టము సంభవించినది.

గౌ. జేమ్స్ మెన్డెసగారి ఉద్యోగకాలము ఫిబ్రవరి 15-వ తేదీనకు ముగియక నెల అధికము చేయబడినది. గౌ. మార్కోస్ బట్లెగారి నెలపు నధికము జేయుటవలన నిట్లు జరిగెను.

కలరా:—తిరునల్వేలిలో ఈ వ్యాధి మిక్కిలి ప్రబలముగ నున్నది. పాఠశాలలు కళాశాలలు, ఒక నెలకంటె మూసివేయబడినవి. వై. గ్రామముల విద్యార్థులు తమ స్వగృహములకు బోయిరి.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కమిషనరువారు డక్కాయందు విరాజములేక కార్యాచరణ మొనర్చియుండిరి. డక్కానగరమందలి కళాశాలలు పాఠశాలలను గందర్చించి, డక్కాపాఠశాలను ప్రతినిధులతోడను, పాఠశాలలు కళాశాలలు పాలకవర్గములతోడను కమిషనరులను సంభాషించిరి.

గ్రంథదానము:—బెంగళూరు నాస్రవ్యులు ఆనందచంద్రికాపత్రిక సంపాదకులను నగు కాయపల్లి శివరామదాసుగారు యెజవాడయందున్న రామమోహన ధర్మపుస్తకభాండాగారమునకు 150 అండ్ల ఆంగ్లేయకన్నడ గ్రంథముల సొంతగి అమూల్య సహాయమును జేసిరి.

ఆకస్మిక మరణము:—ఈ నెల 10-వ తేదీ సోమవారముదయము 11-30 గంటలకు సాలూరునందలి పంచముఖేశ్వరస్వామి యాలయములో రాపాక నరసింహుగారు అభిషేకము చేయుచు ఎందులకో టైటుకునచ్చి మండపమువద్ద మార్చుండి క్రిందకొరిగి ఆకస్మికముగా మరణించిరి.

ఒక వార్షికోత్సవము:—గుంటూరుజిల్లా బాపట్ల తాలూకా పొన్నూరునందు నెలకొల్పబడిన "రామసుబ్బయ్యారాధన గ్రంథనిలయప్రథమ వార్షికోత్సవము ఈ నెల 21-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు కోన సీతారామారావు, ఎం. ఎ., గారి యాజమాన్యము క్రింద జరుపబడును.

మానవత్వపు నోటీసు:—ఈ నెల 7, 10 తేదీలను ఆంధ్ర ప్రకాశికాపత్రికయందు హితకారణ పత్రికాధిపతిగారినిగూర్చి వ్రాయబడిన వ్రాతలనై, హితకారణపత్రికాధిపతిగారు ఆంధ్ర ప్రకాశిక సంపాదకులవలన రు. 8000ల మానవత్వము రాబట్టుకొనఁ గోరి వక్రియ ద్వారా రిజిస్టరీనోటీసు పంపినారని తెలియుచున్నది. —ఒక విలేఖరుడు.

రాజప్రతినిధిగారి టిట్లు పొందూడేశప్రజలకు తమకృతజ్ఞతను తెలిపిరి. "అవరుడే" సన్నాహముల కొరకు ప్రజలు విశేషసహాయము సొంతించినందులకు ఆయుర్వేదము విజయవంతముగ నంతరింప నున్నదిగావున దాని యేర్పాటులలో సహాయ మొనర్చిన వారికి నాకృతజ్ఞతావందనములు. వారి ప్రయత్నములకు ప్రజలు తగినరీతిని ప్రత్యుత్తరమిస్తునని నానమ్మకము.

రజనాథ్ క్రాడక్కు-ఇ. సి. ఎన్. వి. గారు రాబోవు సోమవారమునాడు రంగూరుజేరరురు. నాటిసాయంకాలము 4.30 గంటల కతని నాదరించుచు జూబిలీహాలులో బహిరంగ సభ జరుపబడును. పిమ్మట దొరతనపు గృహమువద్ద మా. లగు డబ్లియం. ఎఫ్. రైసు, సి. ఎన్. వి. గారు క్రాడక్కుగారికి లెఫ్టి నెంటు గవర్నరుపని నర్పించెదరు.

పల్లికురోడ్డువై పంచమువేసి బండ్లనువడిగ తోలుట:—కొలంబోలో మొదిరాపిడిలో నిద్దరు ఎడ్లబండ్ల వాండ్లుపండ్లములు వేసికొని తమబండ్లను పరుగెత్తించిరి. ఇట్లు పరుగెత్తించుటలో సొకరికొకరికి డక్కాతిగినది. పోలీసు వారిద్దరి బండ్లవాండ్రవైనను కేసుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి నేరస్థులకు చెటి 25 రూ॥ లు జూల్మనాను విధించిరి.

కలకత్తా నగరమున టిగ్గళ్ళబృందము అవరుడెయ్యత్సవమునుజరిపిరి. వారు ప్రత్యేకముగ నందునిమిత్తము గుట్టపు పండ్లములకేర్పరచిరి. రాజప్రతినిధిగారును, బెంగాలు గవర్నరుగారు సంతోషో ఉత్సవమును జూడబోయిరి. అలహాబాదులో పైనికపుటలు, బయోస్కోపులు మొదలగువానితో ఉత్సవము జరుపబడెను. లక్నోనపురిలో యూరోపియను, ఇండియను విద్యార్థులు కవాతుజేయుచు దిగిరి.

నందిగామ, తిరువూరు తాలూకాల సభ:—మన చక్రవర్తిగారి హిందూదేశపు మంత్రివర్యులగు ఘనతేహంపిన మాంటాగ్యుగారు 14-వ తారీఖున చెన్నపట్టణము వచ్చుచున్నారు. వారికి స్వాగత మొసగుటకును, ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్యముతోగూడిన కార్యగ్రామ లీగు సంస్కరణములను కోరుటకును ఈ నెల 16-వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వై సభ నందిగామలో జరుప నిశ్చయింపబడినది.

తూర్పు బంగాళమున కొన్ని ఫలముల యందు బజార్ల దోచుకొనబడుచున్నవి. కాని ఇటీవల దోచుకొనబడిన బజార్ల చిన్న చిన్న, గ్రామములలోనివి. రాత్రియందు బట్టలు, ఉప్పు మున్నగు వాటిని దుకాణముల నుండి దోచుకొను చుండిరి గాన చీకటి పడినతోడనే దుకాణముల గట్టివేయ వలసిన దని నాఖాలిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు చేసెనని కలకత్తానుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

ఏలూరు ఆర్యవైశ్యసేవాసంఘము:—ఈ సంఘమునకు 9-12-17 తేదీన పేర్ల నుబ్బారావుగారి ప్రోత్సాహమున తమ్మన నరసింహుగారు సోదరపుత్రికామహోత్సవకాలమందు విరాళముగానిచ్చిన 10 రూపాయలును వరుని తండ్రి తమ్ముల పల్లి శ్రీరామబాబుగారు దయచేసిన అయిదు రూపాయలును వందనములతో నందుకొంటిమి. ఇప్పటికి ఈ సమాజపక్షమున 6 గురు బీదవైశ్యబాలరతు అన్నకమ్రవిద్యాదానము గావింపబడుచున్నది. —మాజీటి రామచంద్రారావు, కార్యదర్శి.

తోటవిందు:—కలకత్తాలో నేర్పడిన బ్రిటిషు ఇండియా సంఘాధ్యక్షులగు బరద్వాన్ మహారాజా వారు తమ రాజధానములో గత మంగళవారమున మాంటేగు గారికిని రాజప్రతినిధిగారికిని తోటవిందుగావించిరి. ధనికులగు పాశ్చాత్యులును హైందవులును విందున కావ్యనింపబడిరి. ఫలాహారముల సమయమున విలువిద్య కత్తిసాయ గరడి మున్నగు పక్షులు ప్రసిద్ధిగాంచిన హిందువులచే ప్రదర్శింపబడి అతిథుల కానందములను కలిగించెను.

మేడవైసెండి క్రిందపడుట:—మరియంబాయి అను నొక మహమ్మదీయస్త్రీ తనధర్మతోగూడ బొంబాయిలో నొకయింటి మూడవయంత్రస్థులో నివసించుచుండెను. గతశుక్రవారమున నామె స్నానముల కొట్టుయొద్ద నుండి కిటికివద్ద నెండలో చలి కాగుచుండెను. కిటికీకి 3 గజములు లేపు అకస్మికముగ యామె ఆకాశోగుండ క్రిందపడుచుండుట నామె భర్త చూచి యామె చీరకొంగును పట్టుకొనెను గాని యతడామెను నైకిలాగుటలో చీరపట్టు వదలినందున ఆమె విధిలో పడినది. అత డామెను వెంటనే వైద్యులకు తీసికొని పోయెను గాని అచ్చట నామె మరణించెను.

అల్లంపాలెము బండిపోటుకేసు:—పాలఘాటు తాలూకా అల్లంపాలెము గ్రామములో గత జూలై నెలలో సొక బండిపోటు జరిగెను. 7 గురు బండిపోటు దొంగలు ఆ గ్రామవాసియగు కందస్వామి యనువానియింట ఒకనాటి రాత్రి బలవంతముగ ప్రవేశించి ఇంటిలో నెవరైనట్లెట్టి గడబిడైనచేసిన చంపివేసెదమని భయపెట్టి వెట్టెలతాళములను విరుగ నొట్టి సుమారు 400 రూ॥ల యాస్తితో పారిపోయిరి. కందస్వామిపట్టి గత ఆగస్టునెలలో చనిపోయెను. పోలీసువారు దొంగలకొరకు విశ్వవియత్నములు చేసి 7 గురిలో 4 గురుని పట్టుకొనగలిగిరి. జిల్లాజడ్జిగారు కేసు విచారణచేసి పట్టుపడిన 4 గురికి చెరి 7 సంవత్సరములు కఠినశిక్షను విధించిరి.

ఈర ప్రమాదము:—మైసూరులో కృష్ణ సాగరు వాటరువర్క్సులో మొన్న నీమధ్యనొక ప్రమాదము జరిగినది. తన కాళ్లను చేతులను కట్టినప్పటికిని తాను చక్కగ నీటిలో నీడగలనని ఒకడు ప్రజలు పలికెను. ఆమాటలు విిన మరియొక బండివాడు నీవు చేయగలిగిన పనిని నేను నీకంటె బాగాచేయగలనని చెప్పెను. అందువైని వారిద్దఱు 1 రూపాయ పంచెము వేసుకొనిరి. బండివాని కాళ్లుచేతులు కలియకట్టి నీటిలో వేసిరి. మోడటి పర్యాయము వాడు మునిగి పిమ్మట లేచెను. కొంత నేపు యీడిన తరువాత వాడు నీటమునిగెను. పంచెమువేసిన వాడు భయపడి పారిపోయెను. బండివానిని ఎవరను టైటుకు దీయనందున వాడు మరణించెను. పోలీసువారు పంచెము వేసిన వానిని పట్టుకొని కేసుచేసిరి.

రాజపుత్రసమాజము:—కడచిన నవంబరు 4 వ తేదీని మంచిలిగ్రామమున జరిగిన జనరల్ మీటింగులో తీర్మానింపబడిన ప్రకారము, రాజపుత్రసమాజమును వారముగోజులలో రిజిస్టరుచేయించుటకును, తోడనే సమాజనిబంధనలను కాళ్ళకచందాల తిబ్బీళ్లను ముద్రించుటకును తగిన యేర్పాటులు చేయబడినవి. సమాజముయొక్క కార్యస్థానము ప్రస్తుతము గొరగనమూడి గ్రామములో నుండుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈనెల 30-వ తేదీన కాన్యనిర్వాహకసభ యిచ్చటనే జరుగును. సమాజద్రవ్యమునుండి నేటివరకు సహాయమొందుచున్న ప్రాతివిద్యార్థులును ముందు సహాయమును గోరు నూతన విద్యార్థులును కార్యదర్శిపేర వెంటనే దరఖాస్తులు పంపవలయును. దరఖాస్తులో విద్యార్థియొక్క కుటుంబస్థితిగతులు, తరగతి, పాఠశాల, సత్ప్రవర్తనల నూదిము ప్రథమాపాధ్యాయుని యోగ్యతాపత్రము మొదలగునవి స్పష్టముగ వివరింపబడవలయును. —అల్లూరి రామరాజు కార్యదర్శి, రాజపుత్రసమాజము, గొరగనమూడి, భీమవరము తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

“బొంబాయి క్రానికల్” ధరావత్తు.

బొంబాయి చీఫు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు బొంబాయి క్రానికల్ పత్రికా సంపాదకులగు హార్నిమనుగారికి కబురంపగా నిన్నటి ఉదయ మతకు కోర్టునకు బోయెను.

మేజి:—నిన్నేల ధరావత్తు త్రనుగకూడదో ప్రత్యేక కారణముల చెప్పెదనా?

హార్ని:—నుమారు అయిదేండ్లనుండి ఈ పత్రిక ప్రకటింపబడుచున్నది. రెండు మూడు పర్యాయములు ప్రచారకుని పేరు ప్రకటింపవలసి వచ్చినపుడు ధరావత్తు కోరబడలేదు.

మేజి:—15 గోజులలోగా రెండువేల రూపాయల ధరావత్తును కట్టవలెను.

హార్ని:—ఇందునుగూర్చి నే నేమైన చెప్పుకొనవచ్చునా?

మేజి:—చెప్పుకొన వచ్చును.

హార్ని:—ఇప్పుడు ధరావత్తును కోరుటకు మీకేమియు నధికారములేదు. ధరావత్తును గట్టవలసియున్న ప్రకటన సమయముననే కోరవలసి యుండెను.

మేజి:—ప్రకటనముతోడనే ధరావత్తును జెల్లింపవలయును.

హార్ని:—స్వామూధికారికి స్వామ్యముగ తోచినంత సామ్య ప్రకటనకాలమునందే హామీగా చెల్లింపబడవలయునని కాసనమునం దున్నది. నిండా గొరవముతో నేను చెప్పిన దేమన మీరిప్పుడు ధరావత్తు నడుగజాలరు. మొనట ధరావత్తును గోరకనే నన్ను విడచుటలో మీ కీయబడిన యధికారమును పూర్తిగ వినియోగించి వేసియుంటిరి. మీకు బాగుగ జ్ఞాపకమున్నదోలేగో కొలదిదినములు గడచిన పిమ్మట నేనుపత్రికను నాపేర ప్రచురపరుచుటకు వీలున్నదియు లేనిదియు మిమ్ముగనుగొనుటకు వచ్చియుంటిని.

మేజి:—ధరావత్తు తాత్కాలికముగ గోరబడలేదు.

హార్ని:—కాసనముప్రకారములు చేయుటకు వీలులేదు. మొదట మేజిస్ట్రేటుగారు ధరావత్తును గోరకుండినవారు తమ అధికారములకు పూర్తిగ వినియోగపరచుచున్నారని చెప్పి పూర్తిగా పూర్తిగా తీర్మానించిరి. తరువాత ధరావత్తును గోరుట లేని యధికారముల నుపయోగించుట కావున స్వామ్యము కాదనియు వారు తీర్మానించిరి. స్వామూధికారిగారి యుత్తరువును తొలగించుటకు తమ కధికారము లేదని వారు రుదబండి. యంత మిప్పుడు ప్రీవీకౌన్సిలులో విచారింపబడ నున్నది. ప్రీవీ కౌన్సిలు వారి యభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు మదరాసు దొరతనమువారికిక కేసుకు మార్చి నెలకు వాయిదా వేసిరి. మరియొకదినమున నేను చెప్పినది విని నంగీకరించిన స్వామ్యవాదుల సలహా నొంది నాదింపవచ్చెదను. మేజిస్ట్రేటుగా గంతుల కంగీకరించి శుక్రవారము 11 గంటలకు రమ్మిరి.

సమకాలికాభిప్రాయములు.

బాల విభిషికలు

బాలవిభిషికలనగా బిడ్డలకు తొక్కుడు మాటలు; ఈ మాట లభ్య క్తము; అనగములు; ఈ కారణములచే నట్టిమాటల నేరుక సాటింపదు. బిడ్డలకు మంచి చెడ్డలు తెలియవు; భూననుకూల వీషము బట్టజూగురు. వీషము తేజోవంశమయినదే; చీకటిని బోజముకదియే; అట్లని అంటిన గాలకుండునా? ముచ్చుచునన; బిడ్డలబలబలాడున; ఈ సంగతి మనమెఱుంగమా? ఎఱిగియున్న వార పగుటకేసియే వీషము నంట, బిడ్డలెట్టి యవ్వత్తనూపుర్యము గుటిపించు విభిషికలచే గోరిండు, అంగీకరింపదు; వా రూరకుండునా? పంతుపట్టు పట్టుదును; బావురండును; కొందఱు నిక్కముగ బావురండును; కొందఱు బుడిబడి కన్నీరొలికింతురు; కొందఱు కన్నీరొలికింపకయే కల్లయెడు లేస్తారు; పెద్దలియన్నియు విలాసములుగ భావింతురు.

కేపు మాంసేగుగారు చచ్చువుకి రాగలరు; వినతింపుముల వాగ్దానించు వినతిపత్రములను స్వీకరింపగలరు; రాజధాని సంఘమువారికి, ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘమువారికి, విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘమువారికి, ఆర్యవైశ్యసంఘమువారికి, ఇట్టి మఱికొన్ని సంఘములవారికి ఆరాధంగము కలిగినది; గవర్నరు జనరలుగారు ఇండియావైసు సెక్రెటరీగారు వీరి వినతులను వినకలగునని నెలవిచ్చిరి; వానంజేసి వారికందఱుకు గుండు పుట్టినయది; తన్ములమున వారందఱు ఆవ్యక్త మాధుర్యము లొలుకు పలుకులతో దండ్రీసమాచారములను అధికారులకుం బంప మొదలుపెట్టిరి.

ఇప్పుడు ఇం॥ స్టే॥ సెక్రెటరీగారికి దండ్రీసందేశము లంపుచున్న భాత్యకరల వాక్యములే, మాకు బాలవిభిషికల పోలిక విలాసముగ గల్గించుచున్నయని. వారియవ్యక్త మధురాలాపము లసాధారణములు. వారి సందేశములం జదివిన వారికి “తనకు లేదనినందున కొక కన్నును, ఒరులకుం గలనని నందునకు రెండవ కన్నును” పోగొట్టుకొనిన చానికత యొకటి జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్న యది. తమ వినతు లంగీకరింప బడలేదని యాక్రందించుట సహజమే; ఒరుల వినతు లంగీకరింప బడినవేయని యాక్రందించుట యెట్టియుదాహరణమో యూహింపజాలకున్నాము. “ఆంధ్రప్రదేశ్” పత్రులగు కా॥ నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు, బి. పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు, సర్ల గురుస్వామిపెట్టిగారు, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు గారు, డాక్టర్ నంజుండరావుగారు, ఎ. మూర్య నారాయణమూర్తి పంతులుగారు అధికారులకుం బంపిన తొత్రి సందేశములు పత్రికలలోఁ బ్రకటితము లయిన యని. వానిం జదువఁ జదువఁ జచ్చులూరుచున్నయని. నాగేశ్వర గావుగారి సందేశమున “ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘము, ఆంధ్రదేశము యొక్క సంతృప్తి ప్రాతినిధ్యమును వహించి యున్నయది” అని యొక వాక్యము కనిపించు చున్నది. ఈ వాక్యము దిమిడి యున్నది సత్యము కాదు; మఱి యేమోనా చదువరు తెఱుంగుదురు. దక్షిణంధలముల వారు, ప్రత్యేకాంధ్ర, కాష్ట్రీయు నలనని ఘోషించు చున్న వారు; ఆంధ్రులలోఁ జాలనంది, యింకను, ప్రత్యేకాంధ్ర కాష్ట్రీ సమన్వయకాష్ట్రీ యాలోచించుట కైనను మొదలు పెట్టలేదు; ఈరాష్ట్ర సమన్వయకాష్ట్రీ యాంధ్రనా యకులమునా ఏకగ్రీవముగ ఆహ్వానించినవారకా; “ఒంటిని తనము కూడదు; నొందవులందఱొక్క తల్లిబిడ్డలు; ఆంధ్రులయిన నేమి, ద్రావిడులయిన నేమి గొప్ప యుద్ధోగములం జేయుటకు?” అని నోటం దెప్పచున్న యాంధ్రులు, ప్రత్యేక కాష్ట్రీయు కావలయునని కొరవచ్చునా? యని యాతరవారు చేయుచున్న ప్రశ్నకింకను ఆంధ్రసోదరులేరును తగిన సమాధానము చెప్పజాలకున్న వారు. సంగతి సందర్భము లెట్లున్న జాడయెఱిగిన నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు “ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘము, ఆంధ్రదేశముయొక్క సంతృప్తి ప్రాతినిధ్యమును వహించియున్న యది” అని యధికారులకుం దండ్రీసందేశ మంపుట నాహసము; ఆ నాలోచిము.

ఈన్న దానిని లేపట్లును, లేనిదాని నున్నట్లును కల్పించి యధికారులను మగ్గి పెట్టుటవలనం బ్రయోజనము కలగదు. ఇట్టి యధూత కల్పనములు ప్రజానురాగమునకుం బాడుపెట్టుట నిక్కము. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘమువారి వినతిసంఘము నెంచునకు నిరాకరించిన యెడిగి కారణము తెలిసికొని, ఆ కారణము సరియైనది, కానిదో, నుంచి చెడ్డ లధికారులకు నచ్చ చెప్పి మనోభివ్యముం వీరుకొనుటకు మాఱుగఁ గుపితులయి, యసస్యనాగచనకుం గడంగి, హాస్యాస్పదలగుట మిక్కిలి యనుచిత మని మాచియి చున్నారను. ఈ యాక్షేపకుల విలుకపలుకులం గూర్చి యింకొకతడవ ముచ్చటించెదను.

(ఆంధ్రప్రకాశిక.)

మాంటాగుగారి రాక.

ప్రజల రాయబారములు.

నిన్నటిదినము అందిన పత్రికలలో ప్రచురమైన గాయబారముల సజ్జికమాది దేశముగతికి కన్నీరు కుప్పివారుండరు. ఈ రాయబారములు ఏవ్వరచివారు మద్రాసు దొరతనము వారే అయినవో, మన రాజధాని దొరతనము “మద్రాసు మెయిలు, జప్తిసు” కక్షల నాజేత్రో విక్రీరదని చెప్పటకు ఎంతమాత్రము సందియులేను. మొత్తమునా ఇరుదని రెండు సంఘములకు రాయబారము లంపుటకు అంగీకార మొగబడెనది. ఈదిగున వివరము ప్రకారము, వీనిలో ముఖ్యవిక వైగా దేశభ్రోహమునకు నడిగట్టిక కాంగ్రెసు ప్రతికక్షలని చెప్పవచ్చును.

కాంగ్రెసు సంస్కరణముల విషయమున తటస్థ భావమును కనుపరచి నిజమగు సాంఘికోన్నతికి సామీపకు “ఆది మూర్ఖ” రాయబారమునకు అనకాత మొగబడలేదు. కాని, కాంగ్రెసునకు న్యతిరేకముగ నున్నట్లుత్రయారు చేయుచున్న “ఆది ద్రవిడ” సంఘమునకు అనకాత మొగబడినది.

ఆంగ్లోవ్యయము చేకలేదు. ఈ ముద్యమము ప్రకార సంతకములనుండి ఆంధ్రులయన్న తిక్త సామీపకుమయప్పటికి ఆయిదు మహాసభలజరపి ఆంగ్లోన్నతికి సాధనములగు పలు తీర్మానములుచేసి నుమారు రెండు హుసులక్రింద ఇండియాంత్రికారికి స్వాగత మొగపడుటకు కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణములనెడ అంగీకారము వెల్లిపుచ్చుటకు బాహుప్రయత్న రాష్ట్ర సిద్ధాంతోపబ్ధ ఆంధ్ర రాష్ట్రవాంఛను ఆరవసావ్యక్తి కరించుటకును ప్రత్యేకమహాజనసభను కూడ సమావేశ పరచెను. పనుకొకండు మండలముల లో ని వ సిం చు ను మారు 1,29,00,000 నుండి ఆంధ్రుల పురోవృద్ధికి మూలమగు ఇట్టి మహాద్వయమునకు కాంగ్రెసువీరు సంస్కరణముల యెడ ఆమోదము వెలుపుచే కాబోలు అనకాత మీయబడ లేదు. ఊరుపేరు లేక దేశభ్రోహ మొనర్చుటకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన పలుసంఘములకు అనకాత మొగపడుటయు, పలు సంతకములనుండి ఉన్న తాతములలో దేశాధ్యక్షయమునకు నిరంతర ప్రశ్నగానించు లోకమాధ్యులగు కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు మఱి స్వాగత్యాలగులకు మహానీ యులుగల సమన్వయములకు ఈ మహాసభయమున అనకాత మొగపడవలెననుటయు — ఈ రెండు విషయములే ఇప్పటి మన పరతంత్ర స్థితియందు మన గతి ఎంత నిర్దగ్ధముగనున్నదియు మనకు నచ్చజేయుటయే గాక, స్వరాజ్య వత్సకతను వెల్లొక్క గుట్టుపరచుచున్నది.

ఏకారణము చేసోగాని హిందూపత్రిక 11-వ తేదీని ప్రచురించిన వ్యాసములో ఇందునుగూర్చి ఒక్కమాటమైన ప్రానియూండలేదు. ఆంధ్రులకొక ఆంధ్రపత్రిక యున్నయెడల ఇట్టిది జరిగియుండేదని కాదుగదా!

ఇట్టి సందర్భ సమయమున మన నాయకులును మహా నాయకులును ఆతి నాయకులును మిన్నకుండి ప్రాబ్ధ మనభ వింపక తప్పనను నన్నుకము గలిగి మహా నాయకచంద్ర చెందెనో, లేక మేల్కొంచి పురుష ప్రయత్నములకు ననుముకట్టి ప్రస్తుతపు మహానుగొనతనము తగు మార్పు చెందునకు మహాత్ముడును, అపరాధతారమునకు ఆగు గ్రాంధిగారి ఆశయము నవలంబించి, ఆంధ్రుల యపరిందదాపి విజమైన నాయకులై మార్పునక చేపెదనో చూడవలసియున్నది. (ఒక విశేషము.)

నాయకులలో అవరుడే ఉత్సవము.

కృష్ణ దేవరాయ ప్రత్యక భాండాగారమువారు ఈనెల 12-వ తేదీ యువయమున మత్సరమున జరిపిరి. పుల్లెల రెనుణ య్యగారును నగన్నాధికదం గాగారును అధ్యక్షత వహించిరి. జోర్జ్ మూర్ఖులు ఉపాధ్యాయులు బ్రిటిషు పరిపాలనమునలన కలిగినలాభములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. విద్యార్థులు సంభాషణ ప్రదర్శనముల జరిపిరి. మధ్యాహ్నము ప్రధానోపాధ్యాయులు ఆటల పందెములను జరిపెను. భాండాగారమువారును పౌరులును చిల్డ్రెన్ డోక్టరులును బహుమతుల మెరిగిరి. కడంగా గారు మిఠాయిలను పంచిపెట్టిరి. సాయంకాలము గొప్ప యూరేగింపు జరుపబడెను. కష్టమహాతరమగారి యధ్యక్షతక్రింద సాయంకాలము సభజరిగినది. చిల్డ్రెన్ డోక్టరు ఆఫీసరు మెడ్జిన్ ల్లూగారు రెండుత్రాసు పనిని గూర్చి యుపన్యసించిరి. వెంకయ్య, నుబ్బిరావు, బలరామయ్యగార్లు గూడ సుపన్యసించిరి. (తంతివార్త)

ఒక విజ్ఞప్తి.

అయ్యో, దేశదేశములకు లగు మహావిషయముల గూర్చి చర్చింప నీ వత్సరము క్రిష్టయస్ నెలపునెములలో దేశము మహాసభ కలకత్తానుండు కూడనున్నది. స్వరాజ్యవిషయైక ప్రతిపాదనములందు భేదాభిప్రాయములు పొడనూపినవి. ఉప న్యాసభోరణిగలట్టియు వక్తృత్వసామర్థ్యము గలట్టియు మనుజులు విద్యావిహీను లగు హిందువుల ననేకుల తమ వంకకు ద్రిప్పకొగలిగిరి. ఇప్పటికిని ఏవంకకును బోలేక పరితపించు భారతీయసోదరు లనేకు లున్నారని చెప్పకతప్పదు. ఒక నిమిషమున స్వరాజ్యవాదులఁ జేయు, ఇంకొక నిమిషమున స్వరాజ్యవిముఖుల యందజేయు డారుమూత లాడుచు, పరస్పరవిశ్వాసమును దూరము చేయుచున్న మహానుభావులును లేక పోలేదు. తమంత గా మొక దృఢ మగు సిద్ధాంతము చేసికొను శక్తి మన భారతీయసోదరులలో వెక్కురకు లేకుండుటయే దినికి ముఖ్య మగు కారణము. ఈ శక్తి విద్యవలననే మెంపొందింపబడగలదు. విద్యావిధానము దేశభావలం దుండవలయును. ఈ స్థితియందు మన నాయకుల నీ విద్యావిషయమున నేమాత్రము పని చేయుచున్నారని యడుగ భారతీయు లందరకును సమాధానికారము గలదు. “స్వరాజ్యము రానిండు. నచ్చిన నిట్టి వెల్ల నొక తృటిలో జేయ నగు” నని మన నాయకులు వివిక ప్రత్యుత్తర మీ నచ్చును. ని జ మే! కా ని, స్వ రా జ్య మె ప్ప డో (యద్ధానంతరము) కలుగునరకును ఈ ముఖ్య విషయము తెల్ల వెనుబడుచేనా? అది భర్త్యుగునా? మన భారతీయులకెల్ల విద్యల దేశభావలండు నేర్పి, స్వరాజ్య విషయమున వారి సహాయమును గూడ దృఢముగ బడయుమేరి ఎంత బాగుగ నుండి యుండును? ఈ నడుమ మహాత్ము గంధిగారి మహాజయన సంతకముల తెట్టియటకై బయలుదేరిన మహానీయులు విద్యా విహీనులగు మన భారతీయ సోదరులకు ఏకద్విషయముల బోధ నేయుట కెంత శ్రమపడినో వారికే యెఱుక.

ప్రస్తుత మాంగ్లవిద్య యొంతయు ధనవ్యయకారణి యగుచున్నది. ఆంగ్ల విద్యారంభులూ, కానువత్తుక యగుచున్నారు. ఇది యొక గొప్ప వింత. కొన్ని విశ్వవిద్యాలయములందు జీతములు పెంచుటచే మన వీరసోదరులకు విద్యా సంపాదన మసాధ్య మగుచున్నది. ఇంకొక కొన్ని విశ్వవిద్యాలయములందు దేశభావల కన్నింటిని ప్రాముఖ్యము నీకుంటచే నా ప్రాముఖ్యముం బడయని దేశభావల మూర్ఖుడు మన సోదరులకు విద్యా సంపాదనము కష్టసాధ్య మగుచున్నది.

ఈ రెండవ తెగవారి గూర్చియే యిప్పటి నావిజ్ఞప్తి. వంక విహార ఒరిస్సా అస్సాము బర్మాలయును, 1,75,000 కెక్కు డాంగ్రులు నిగరించు చున్నారు. నీరెల్లగురు కలకత్తా పాట్నా విశ్వ విద్యాలయాధికారుల పాలనమున నున్నారు. రెంటుకు ఆంధ్రభాష నుచిత ప్రాముఖ్యము లేకున్నది. అందుచే నీ యాంగ్రులు, (1) రచనకే తెలియని యింకొక భాషకు తమ పిల్లలకు దేశభాషగా నేర్పించు చున్నారు. (2) లేకున్న, తన నిరవధికసాన్నిధ్యము పాలనము ఏ సమయములందు నుభ్యాసరసములో ఆట్టి సమయములందు ధరవిషయైకములగు వెక్కురిక్కుట్టులనొందు తమ గూర్చి తెలుగు పిల్లల కంపుచున్నాను.

ఈ విషయమై యిటీవల మా యాంధ్రనాయకులలో చలనము కలిగినది. రెండు దరఖాస్తులను భగభగములతోని యాంధ్రసమితివారు విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు పంపియుండిరి. ఇంకను అధికారు లీవిషయమై యేమిచేసినదియు తెలియలేదు.

కావున, దేశముమహాసభవారు ఈవిషయమై చర్చించి హిందూదేశమున గల ప్రతి విశ్వవిద్యాలయమువారును తమ పాలనా ప్రదేశముననుండు బాగుల జనసంఖ్యకు బట్టి యైన వారివారి దేశభాషలకు తగు ప్రాముఖ్యము నిచ్చునట్లు తీర్మానించి ఆతీర్మానము ప్రకారము జరగునట్లు ప్రయత్నములఁ జేయుచు, 1918-న సంతకమునుండియైన కలకత్తా విశ్వ విద్యాలయమున తెలుగు భాషకు గూడ నుచిత ప్రాముఖ్యము నిచ్చునట్లు చేయ వేడెదను.

దేవరాజు సీతారామస్వామి, కార్యదర్శి, ఆంధ్రసమితి, భగభగము పోర్చుగీసు ప్రభుత్వాధికారి. లిస్సున, డిసెంబరు 12:—పోర్చుగీసు రిపబ్లిక్కు—అధ్యక్షుడు తన పరచికి రాజీనామా నీయనంగీకరింపనందుక ఆరెట్ట చేయుటెదను.

స్థానిక వార్తలు

(1)

రైతు హాసరబులు మాంటాగూగారి రాక.

ఇండియా చరిత్ర గ్రామీణ జాతిని గురించిన ఇతర ప్రముఖులను పేర్కొని వచ్చినందున సోమవారము నాడు ప్రతినాటి సంఘముల బిడ్డలైన రైతులను గురించిన తెలియజేసింది.

క్రొత్తవకీలు:—వి.వి.గంగాచారిని నిన్నటిదినమున హైకోర్టు వకీలుగా నామోదించబడినది.

బీసెంటు శిలావిగ్రహనిధి:—కార్యదర్శియిట్లు తెలుపుచున్నారు. ఇదిగతము తెలుపబడిన మొత్తము 2222-18-0 ఇటీవల జమయిన మొత్తము 194-10-0 పెరి 2420-7-0.

బళ్లారి సరసవిని సభ:—ఈ సభవారు రేపు (15-12-17 శనివారము) సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున లవకుళ నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

శ్రీ శారదా స్త్రీసంఘము:—తిరువళ్ళిక్కేడి పెద్దవీధిలో దొరతనమువారి జాలికాపాతకాల మందిరమున యీ నెల 15 తేదీ వద్ద ధ్యానార్చన గంటలకు వైసంఘ సభ్యురాలకు సమావేశ మయ్యెదరు.

క్రొత్త సరసావాల సర్పంచిని:—వై.కేశవాలవద్దండిన సరసావాల యీ నెల 26 వ తేదీన కళాశాల విద్యనములలో జరుపబడును. కి.ఎం.పూర్ ముప్పిలనాయుడుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

చెన్నపురి కార్పొరేషను:—ఈ నెల 18 వ తేదీ మంగళవారము సాయంకాలము 8వసభనములందు కార్పొరేషను సభ్యులు సమావేశమయ్యెదరు. చల్లా గురుస్వామి పెట్టిగారి తీర్మానము సూరయ్యగారి గ్రామమునకు నీటిసరఫరా గురించిన చర్చింప బడును.

విద్యోగులకు ఉపన్యాసము:—పచ్చయప్ప కళాశాల ఉపాధ్యాయులు పి. ఎస్. ఆగారిగారి కళాశాల విద్యార్థులు నేటి సాయంకాలము 4-45 నిమిషములకు కళాశాల భవనమున విద్యోగులకు పత్రమును సమర్పింతురు. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

దక్షిణహిందూ దేశ ఉపాధ్యాయసంఘము:—చెన్నపురి స్త్రీ కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని మిస్ మెక్ దొంగల్ గారు నేటి సాయంకాలము 4-45 గంటలకు తిరువళ్ళిక్కేడి సింగరాచారి మందిరమున విశ్వవిద్యాలయములను గుర్తించి ఉపన్యసించెదరు. గౌ. శ్రీనివాసరాస్త్రిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

భగవత్ ప్రత్యేక బోధనసభ:—ఈ సభవారి యాన మాన్యుక్రింద, బ్రహ్మశ్రీ పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యుల వారిచే ఈ నెల 15-వ తేదీ శనివారము సా. 5 గంటలకు “మర్వాస పరిక్ష” యొక్క 16-వ తేదీ ఆదివారము సా. 4 గంటలకు “శ్రీ వేంకటేశ కల్యాణము”న, 17-వ తేదీ సోమవారము సా. 6 గంటలకు “శ్రావణి హరిణము” గాల్గొమ్మల జరుపబడును.

“అల్ హిందీ” పత్రికా కేసు:—వై.పత్రికాసంపాదకుడు శివప్రసాదరాజుగారి కొంతమందికి తన అసోషియేటుల ధనములు కలుగజేసినందున డిఫెండ్ గా ఆఫ్ ఇండియా ఆఫ్ఫీక్రింద సంపాదకునిపై చేయబడిన కేసు యీ నెల 19 వ తేదీన విచారణ చేయబడును. జామీనుపై విడుదలచేయ వలయునని సంపాదకుడు దాఖలుచేసికొనిన ఆఫ్ఫీ యామోదింపబడలేదు.

గోపాళబానుల ప్రదర్శనము:—గ్రామ ఫోను పాటుకు ప్రసిద్ధి గాంచిన కలకత్తా నివాసియును గానవిద్యా విశాంధ గోపాళబాను కన్య రేపు (15-12-17 శనివారము)

సాయంకాలము 5-30 గంటలకు వాలుటాక్సు రోడ్డునందలి రిపను బయస్కోపు హాలులో నృత్యగానముల నొనరించును. ఈ హాలు పెంట్లను ప్రేక్షకులకు సమీపమున జనరలు హాస్పిటాలుకు ఎదురుగా నున్న వాలుటాక్సు రోడ్డు నందున్నది.

సెంటు గేబ్రియెలు హైస్కూలు:—‘అవరు డే’ ఉత్సవదినమున పాఠశాల ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును ఒక సభను జరిపిరి. రాజభక్తిని గూర్చి కొందఱు విద్యార్థులు ఉపన్యసించిరి. అవరుడే ఉత్సవమును గూర్చి చేయబడిన పాటలను మఱికొందరు విద్యార్థులు పాడిరి. రెడ్డుక్రాసుపతాకములు రాజభక్తి పాటలు ముద్రింపబడిన పుస్తకములు విద్యార్థులకు పంచిపెట్టబడినవి. జాతీయగీతములతో సభ అంతమయ్యెను.

దక్షిణ హిందూ దేశ ఇన్ లామియూ లీగు:—లీగు ప్రతినిధి సంఘమువారు గత బుధవారము సాయంకాలము ఆర్కాటు రాజుగారిని ఆమిర్ మహలులో దర్శించిరి. ప్రతినిధి సంఘమువారు రాజుగారికి పూలహారములను సమర్పించిరి. రాజుగారు లీగు ఆధిపత్యమున కంగీకరించినందుకు లీగువారి తరపున పి.పాచిల్ ముకర్ జైను లిద్స్ సాహేబు బహదూరుగారు రాజుగారికి మందనము లాచరించిరి. చెన్నరాజధాని మునిలిమలీగున కథ్యక్షులుగా నెన్నకొనబడిన పద్మకు లీగువారు బ్రిటిషు పరిపాలనమునకు నష్టముకలుగు గందరగోళములలో భేదంభవమును అన్వేషించునందుడైనవని రాజుగారు 1909వ సంవత్సరములో నుడిచిరి. తాము మొదట నెలకొల్పిన ప్రకాశము ఇప్పటిలో వైమునిలిమలీగు ఆధిపత్యమునకు రాజీనామా యిచ్చివేయుట రాజుగారి సత్య ప్రవర్తనమును తెలుపుచున్నదని హాలియాలి మహమ్మదు అహ్మద్ హిమాన్ సాహేబు బహదూర్ మత్తీర్ గారు నుడిచిరి. ప్రతినిధిసంఘసభ్యులకు ఫలాహారములు పంచిపెట్టబడినవి.

పాంచాలీ స్వయంవరము:—బళ్లారి సరసవిని దీని సభవారు ఈ నాటకమును ఈ నెల 12 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున ప్రదర్శించిరి. ప్రేక్షకులందరి మెండుగానే సుకుమానము. నాటకము హాస్యరసప్రధానముగ సభ్యుల నానందపరచుట గాంచినది. మమ్మర గుండప్ప గుండప్ప కొడుకు గుండప్ప భార్యల పాత్రధారులు చాల బాగుగా ప్రదర్శించిరి. అర్జునపాత్రధారి కంఠము కంఠంబునలే మ్రోగినది. బ్రాహ్మణకుటుంబము సహజముగ ప్రదర్శింపబడినది. వారి సంఘసంగీతము విషయక ప్రసంగము పొందవుల కాలమునకు ప్రస్తుతిమగునో కాదో గాని ఈ కాలమునకు బాగుగా తగియున్నది. ఈ నాటకమున హాస్యరసము సంపూర్ణముగ ప్రదర్శింపబడుటచే తక్కినవరులలోను గోచరింపలేదు. మొత్తముమీద రసప్రకటనమున కీ నాటకమున నుత్తమ పాత్రల కంటిగా నాకాశము కన్నబడకున్న హాస్య రస ప్రకటననున్న లోపములకు కప్పివేసినదని చెప్పవచ్చును. ద్రుపదరాజును భార్యయు కుమార్తెయు పాడిన సంవాదగీతము మాత్ర మతిద్ధి చుని లోచించింది. బకాసురుని కాహరముగనుంతు వచ్చినదను వార్త వినిపెను బ్రాహ్మణపత్ని సంతాపము నంతగా చూపి యుండలేదు. మమ్మరవారి భార్యలకు గల సహజ వేషములు సముచితములు. ద్రుపదరాజు కుంతీదేవి పాత్రధారులు సభ్యుల నాకర్షింప జాలి యుండలేదు. పద్మత కందరమును ఉద్యానవనమును బాగుగ నమృతపడినవి. మాధవ రావు రామచంద్రరావు గిరియాచార్యులుగార్లును బాలకును ప్రశంసకు పాత్రులు. బ్రాహ్మణ వేషమును ధరించిన వేంకట కృష్ణమాచార్యులు గారు గూడ సంప్రదనీయులు. మొత్తము మీద నాటకము సభాస్థుల నానందింప జేసినది.

కమ్మమహాజనసభ
చాలమంది కమ్మ మహాజనులు కోరినందున ఈ సభను ఈర్లకు నెలపులలో జరుగుటకు నిశ్చయించి ప్రస్తుతము నిలుపుచేసితిమని కార్యదర్శులు వ్రాసిరి.

కాఫీ దిగుమతి.
ఇండియా దొరతనమువారి ఉత్తరవు.
7-12-1917.
కాఫీని హిందూ దేశమునకు దిగుమతి చేయగూడదని నేడు ఉత్తరువు ప్రకటించబడినది. ఇదివరకే ఎగుమతిచేయబడిన సరకులకు మాత్రము వై.కె.ఎస్. ఇయ్యబడును. తక్కిన సరకులకు సాధారణముగా ననుమతి లభింపదు.

విక్టోరియా జూబ్లీ.
తెన్నికలు ఇన్ స్టిట్యూటు బొంబాయి.
స్కాలర్ షిప్పులు.
జి. ఓ. 1515 30-11-17 చెన్నపురి రాజధానిలోని వారికి ముగ్గురికి నెలకు రు. 20 ల విలువగల విద్యార్థి వేతనములు చెన్నపురి దొరతనమువారిచే నీయబడును అందులకు ప్రేరేపకాలయం దవకాళ ముండవలెను. ఈ వేతనము 1918 సంవత్సరం జూన్ నెలలో 2 వ సోమవారమునండి ప్రారంభమగును. వాలుగు సంవత్సరములవరకు నియ్యబడును. విద్యార్థుల చరణ తెచ్చెన్యులు మాన్యు ఫాక్చరుగాని తెచ్చెన్యులు అందు అవెడు కెమిస్ట్రీని గాని కానిటరీ ఇంజనీరింగు అండ్ ప్లంబింగుగాని నేర్పుకొనవలెను.

1-2-1918 వ తేదీలోగా దరఖాస్తులు చెన్నపురి ఇండస్ట్రీలు డిపార్టుమెంటు ఆఫీసుకు చేరు నట్లు పంపబడవలెను. ఆమోదింపబడిన సారములో దరఖాస్తుదారు స్వయముగ వ్రాయవలెను. 2 దరఖాస్తు పంపువారు వి. పి. పరిక్షయందు గాని చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము ఇంటర్మీడియటు పరిక్షయందుగాని కృతార్థులై యుండవలెను. వారు తలిదండ్రుల అనుమతిని బడసినట్లు సాక్ష్యములు చూపవలెను. స్పెషల్ రై నమును శరీరదౌర్బల్యమును కలిగియుండవలెను. దరఖాస్తులో వయసును జాతిని విద్యార్హతను వివరింపవలెను. 3. ఆభ్యసన కాలము ముగిసిన పిమ్మట విద్యార్థులు దొరతనమువారి కొలఱ వున నుండవలె నను నిబంధన లేదు. వారికి ను ద్యోగముల నిచ్చుటకు దొరతనము వారికి బాధ్యత లేదు.

4 వత్సరముల అనంతరము పట్టమును బడయజాలనిచో సామ్యుని దొరతనము వారికి తిరిగి యిచ్చుచే యానట్లు పత్రము వ్రాసియిచ్చుట కిద్దరు జామీనుదారు లుండవలెను.

4. విద్యార్థి వేతనము బొంబాయి పాఠశాల ప్రిన్సి పలు ద్వారా అంద చేయబడును. వేతనము బడయుచున్నవాని గూర్చి ప్రిన్సిపలు ప్రతిపాలముగ వ్రాసినచో వేతనము నిలిపివేయబడును. 5. ఈ దిగున చేవ్రాలు చేసిన వారికిగాని ఇండస్ట్రీలు డిపార్టు మెంటు ఆఫీసుకు గాని వ్రాసినదరఖాస్తులను పంపగోరువారు ఆ పాఠశాల కాలండరును చూడవలెను.

6. ఇండస్ట్రీలు డిపార్టుమెంటు ఆఫీసుకు దరఖాస్తులను చూచి తనకు లోచించి సిఫార్సుతో 15-2-1918 వ తేదీలోగా దొరతనమువారికి పంపును. ఆర్. రామచంద్రరావు, గవర్న మెంటు శక్రకటరీ

బొంబాయి క్రానికలు ప్రతిక.
తరావతు కేసు
ఈ పత్రిక ధరావతు కేసులో హామీ మనుగారి పక్షమున జిన్నా గారు వాదించుటకు వీలగునట్లు 19-వ తేదీ నాటికి కేసు వాయిదా వేయబడినది.

బొంబాయి మ్యూనిసిపలు కార్పొరేషను.
ప్రస్తుతమున్న ఏర్పాటు ప్రకారము బొంబాయి కార్పొరేషను వారి విజ్ఞప్తిని మాంటాగూ గారు స్వీకరింపజేసినందువారు మామూలు ప్రకారము విజ్ఞప్తి పంపవలెనని కార్పొరేషను సభలో అధ్యక్షులు మెక్ కెయిన్ గారు సభ్యులతో నుడిచిరి.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞప్తి.
(ఆంధ్రపంచములు, బందరు.)
దివానుబహదరు కేశవశ్రీ గౌ. వేంకటసతీరాజుగార్లు మున్నగు ఆది ఆంధ్రప్రతినిధులకు చెన్నపురి దొరతనమువారి వరకాళ మొసంగలేదు. ఆది ద్రవిడులకు అవకాశ మొసంగి ఆది ఆంధ్రుల కవకాళము లేకుండ చేయుటచే 40 లక్షలమంది ఆంధ్రపంచము లసంతృప్తి చెందియున్నారు. దొరతనము వారు రాజకీయములందు తటస్థు లనుభావమునకు మార్పులేదని తమభయ విబుధులైనది ఆంధ్రపంచములు కోరుచున్నారు. (తంతివార్త):

లండను, డిసెంబరు 12.—పగాసు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. 10 వ తేదీ నుండి శత్రువిమానముల 9 టిని నేల గూల్చితిమి. మా విమానములు 10 నేలకిలోగ్రాముల బరువు గల బొంబుల శత్రువైమాని కాలయములు మొదలగువాటి మీద బార విడిచినవి.

లండను, డిసెంబరు 13 — బ్రిటిషు నావికాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. మంగళవారము నాటి రాత్రి మా నౌకావిమానములు బ్రూజిగు నౌకానిగ్మణ ఫలములమీద బొంబులను వేసిరి. దృశ్యము బాగుగనుండలేదు. మా విమానము లలో నొకటి కనిపించుచున్నది. కాక్కిన వారుల భేదనపుడు మేము శత్రువిమానము నొకదాని గూలవేసితిమి.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Serious Fighting Between Maximalists and Shock Battalions.

LONDON, December 13. Reuter's Petrograd correspondent says, the recent fighting which occurred at Tamarowk, was between detachments of shock battalions, who had declared against Maximalists and local troops with sailors' red guards in infantry and armoured cars sent from Petrograd and troops from Kharkoff. Fighting lasted all day, and night and there were many casualties.

Establishment of Revolutionary Courts.

LONDON, December 13. The Bolshevik agency announces, the establishment of revolutionary courts, throughout Russia consisting of soldiers, sailors, workmen and workwomen to be elected by the local Soviets. Decisive split has occurred in Congress of revolutionary socialists between left and right groups. Commissary for foreign affairs has issued a decree, dismissing all Russian diplomats abroad, who have failed to notify their consent, to serve under the Soviets.

Collision between Korniloff's Men and Maximalists.

LONDON, December 13. The Maximalist organ "Pravda" announces that the first collision has occurred between the maximalists and four thousand followers of Korniloff with machineguns near Bielagorod. There was no result. It is stated that the Black Sea naval detachments accompanied by the delegations have been sent against Kaledin, who has arrested one of delegations. Kaledin has issued stern warning against men of the Black Sea Fleet interfering with autonomy of Cossack territories.

Revolutionary Committee's Manifesto.

LONDON, December 12. Reuter's Petrograd correspondent wiring yesterday evening said, the military revolutionary committee issued an incendiary manifesto, which however was withdrawn at the last moment, inviting people to hold demonstrations on the following day with inflammatory watchwords. The number of processions celebrating the opening of the Constituent Assembly converged on Tauride Palace, outside which a succession of extempore meetings was held, but up to four in the afternoon there had been no disorders.

Report of the Fighting.

LONDON, December 13. The "Daily Chronicle's" Petrograd correspondent says, that the shock battalions numbered nine thousand including Turcomans regular cavalry engineers, and infantry. They left Mohilff when headquarters surrendered, and were proceeding to Caucasus by the last order of Dukhonnin when they encountered Maximalist troops near Bielagorod. Krylenko arrived during the battle. The Railway Union reports that the shock battalions were defeated but states that Cossack reinforcements from Kaledin are coming up.

Friction Between Bolsheviks and Germans.

LONDON, December 13. That friction threatens to increase between Bolsheviks and Germans is indicated by the following telegram despatched by Petrograd Bolshevik agency:—German command on Russo-German front protests by wireless against dissemination by aeroplane of leaflets signed by Lenin and Trotsky addressed to workmen and soldiers calling upon them to revolt. German generals consider this as intervention with internal affairs of Germany. The Bolshevik organ "Pravda" replies, by declaring that Russian delegation did not promise to pull down Bolshevik flag. Statements contained in Haase's on the occasion of interpellation on the subject of demonstrations, in honour of Russian Revolution and general peace, have raised doubts in Russian popular circles, regarding pacific intentions governing classes in Germany. Russian Bourgeois press is demanding offensive action, and uses these statements as arguments against armistice and peace.

Russian Demobilisation Begun.

LONDON, December 13. AMSTERDAM.—German semi-official communique states that Russian demobilisation has already begun.

Maximalists' Offer to Cossacks.

LONDON, December 13. PETROGRAD.—Maximalists have issued a manifesto to 'Brother Cossacks' promising to hand over to them estates of landowners and also immediate armistice and peace, and urging them to arrest Kaledin and Korniloff and their associates, and hand them over to Maximalists for public trial.

Japanese Troops at Vladivostock.

LONDON, December 13. Washington correspondent of the "Times" wires, that the Japanese Embassy confirms that Japanese troops have arrived at Vladivostock, reinforcing Japanese engineers who have been managing the port at Trans-Siberian terminus for some time.

Great Britain

British Press Opinion.

LONDON, December 13. The interest with which Mr. Asquith's speech was awaited is reflected in the comments of the newspapers, which are relieved to find that he did not support Lord Lansdowne, though some take exception to his explanation of the latter's letter.

The "Times", which accuses Lord Lansdowne of deliberately stabbing the Government in the back, says it is exceedingly glad that Mr. Asquith is firm against all temptation to support it.

The "Daily Chronicle" says nobody who has appreciated the straightness and consistency of Mr. Asquith's statesmanship could have expected a recantation of the principles that he defined when he held office.

The "Daily News" considers that Mr. Asquith has given the most precise and considered declaration of war aims yet made by any European statesman.

The "Daily Telegraph" says the speech shows that the resolution of the British people has been utterly unmoved by recent German military successes.

British Shipping.

LONDON, December 13. Admiralty says, 'Arrivals during week numbered 2426, and sailings, 2384. Fourteen vessels over sixteen hundred tons and seven under were sunk. Eleven were unsuccessfully attacked.

Terms of Settlement of Wages Accepted.

LONDON, December 13. The Cotton Weavers have approved the terms of the settlement of wages question which all parties have now accepted.

New Man-Power Programme.

LONDON, December 13. It is understood that the Government is considering the advisability of announcing the new man-power programme to secret session of the House of Commons next week.

New Director General of Aircraft.

LONDON, December 13. Sir William Weir has been appointed Director General of Aircraft production.

Inquiry into Cambrai Reverses.

LONDON, December 13. The "Times" to-day urges a prompt and searching inquiry into the reversal of fortune at Cambrai. The Paper says:—Haig possesses undiminished confidence of army and nation but his position largely depends on the choice of his subordinates. His weakness, if it be weakness, is inveterate devotion to those who have served him longest, some perhaps too long.

Sir E. Carson's Speech at Waiuh.

LONDON, December 13. Presiding at a meeting at Colonial Institute at Waiuh, Sir Fisher formerly the minister of trade and customs in New Zealand lectured on imperial trade. Sir E. Carson said that we were never again going to have peaceful penetration by amiable Germans. Nothing had more astonished him than that Germany ever went to war. She had taken possession of 3/4 of London and of almost every other city and country. If people of the British Empire ever again tolerated anything approaching what was in vogue before the war, the latter would have been waged in vain. People talked of the League of Nations. "Let us at all events begin with the League of British nations." There was no limit to what we could do by proper League of British Nations. He was not preaching gospel of boycott after the war. When it came to peace terms there would be time enough to talk of that. We ought to make it perfectly clear to Germany that the longer the war continued the less chance there would be of her sharing in much too short amount of raw materials, existing for re-construction of the devastated nations. He hoped that no shipyards would be allowed to build for any country, until the whole of our grievous losses had been replaced.

Nonferrous Metals Bill.

LONDON, December 13. A cable correction shows that the House of Commons passed the second reading of Nonferrous Metals Bill by 182 votes to 79 not 102 to 79 as issued yesterday.

Formation of All British Oil Company.

LONDON, December 13. In the House of Commons Sir John Rees asked: Are Government considering the desirability of forming All British Oil Company free of all foreign interests and foreign control for dealing with development of oilfields outside British Isles particularly in British Colonies and Dependencies, and allied countries. Mr. Stanley replied that the whole question was being considered.

TELEGRAMS.

France

The French Shipping Return.

LONDON, December 13. During the week ending the 8th inst. French arrivals numbered 845 and sailings 967. One over sixteen hundred tons and none under was sunk. Three were unsuccessfully attacked.

America

The Halifax Disaster.

Captain's Story of Collision.

LONDON, December 13. HALIFAX.—The Captain of the ammunition ship in a statement says:—We carried five thousand tons of cargo mostly explosives, namely picric acid, trinitrophenol, and benzol. The morning was clear, the water smooth, and there were no vessels in our course until we sighted the steamer 'Imo' two miles distant. The statement then describes the signalling confusion which resulted in the collision. The Captain says when the 'Imo' collided benzol, poured into the picric acid, igniting it. Recognising that an explosion was inevitable, we launched boats and rowed to the shore. The picric acid was burning, though it did not explode, but twenty minutes after, we landed and ran into the woods, the explosion knocked us down. The gunner alone was mortally injured.

Casualties in Halifax Disaster.

LONDON, December 13. Sir Borden, who is at Halifax telegraphs to Ottawa that the dead at Halifax will exceed ten thousand and homeless twenty thousand.

German Intrigue in Mexico.

LONDON, December 13. German intrigue is rampant in Mexico. It is rumoured that M. Carranza has sent three Generals to seize Tampico oilfields. This is causing anxiety in view of German activities.

Restrictions to Austrians Lessened.

LONDON, December 13. WASHINGTON.—President Wilson has directed that only dangerous Austrians and Hungarians shall be interned, and that most of the restrictions on Germans shall not apply to Austrians.

Rumania

Armistice Signed by Rumanian Government.

LONDON, December 13. Rumanian official communique says:—'We have signed armistice with the enemy'.

The Rumanian Generalissimo.

LONDON, December 13. A telegram to the "Times" from Jassy says General Prezan has been appointed Rumanian Generalissimo.

Portugal

President of Portuguese Republic Arrested.

LONDON, December 13. Lisbon:—President of Republic has been arrested owing to his refusal to resign.

Germany

Output of Raw Materials.

LONDON, December 13. AMSTERDAM.—General Scheuch, Chief of the German War Board stated in interview that several raw materials which had been discovered in war time were so successful that they would remain in use after the additional advantage being their low price. This especially applied to paper nettle products nitrates from air and synthetic rubber.

British Front

Result of Cambrai Offensive.

Winter Position in Favour of British.

LONDON, December 13. A high British military authority in the course of his weekly review of the situation said as a result of the Cambrai offensive we have the whole Hindenburg defences on seven mile front, with their enormous dugouts on which Germans had employed vast amount of Russian, French and Belgian labour on the ground the enemy occupies. There are no defences except what he can scrape together. Hence as regards the security and comfort for winter the position is enormously in our favour. The amount of guns lost is about the same on both sides except that we got more heavy guns. Balance of prisoners is in our favour. Unquestionably the result of the German attack was a great disappointment for England. It was first reverse of any kind we had suffered for two years. It was too early to give reasons but it was a fact that Russian situation had permitted the enemy to throw divisions into Cambrai battle from the Russian front. As regards the Italian front he saw no reason to modify the view he expressed weeks ago.

TELEGRAMS.

Enemy Occupy a Portion of Trench.

LONDON, December 13. General Haig's communique to-night says:—The enemy this morning delivered strong local attack on a mile front east of Bullecourt and succeeded on the right in entering a short length of the front trench, which formed the salient and which had been demolished by bombardment preceding the attack. At all other points the attack was repulsed with heavy loss to the enemy; many of whose dead are lying at our wire. We took a number of prisoners. Enemy's artillery has been active in the area of attack and has also shown some activity south of Lens and in the neighbourhood of Armentieres and Messines.

British Air Activity.

LONDON, December 13. The Admiralty announces that our naval aircraft bombed Bruges during the night. Visibility was bad and one of our machines is missing. We brought down one enemy machine during patrols.

Enemy Attempts Fail.

Germans Gain a Foothold in a Trench.

LONDON, December 13. British communique says that the accounts of the yesterday's fighting show that enemy after heavy preparation attacked from north of our positions on Hindenburg line eastward of Bullecourt also on the wider front from the east and northeast against the angle of our trench lines southward of Reincourt-lez-Gapicourt. We repulsed both attacks with heavy losses. Enemy subsequently again attacked the latter front penetrating the fortified trenches at apex of the angle. We killed or took prisoners the few Germans reaching trenches elsewhere. There was local fighting all day in small portion of a trench in which enemy gained a foothold without change in situation. We repulsed raiders southwestward of La Bassée and inflicted casualties as a result of patrol encounters eastward of Zonnebeke.

French Front

Lively Artillery Activity.

LONDON, December 13. Last night's French communique reported fairly lively reciprocal artillery activity in various sectors.

French Aerial Activity.

LONDON, December 13. A French communique says since 10th instant nine enemy aeroplanes have been brought down. Our aeroplanes dropped ten thousand kilograms of explosives especially on aerodromes at Coudun and Schiesladel depot at Logelbach factories at Rembach and on several Railway Stations with effective results.

Italian Front

Italians Abandon and Reoccupy Positions.

LONDON, December 13. An Italian official communique says:—Between the Brenta and the Piave, the Austrians yesterday delivered violent attacks at Codello Beretta and Codelloso. Germans in strong force stormed Mount Spinocia and defences in Calcin Valley. Struggle continued all day and we temporarily abandoned new positions, but reoccupied nearly all during counter-attacks.

Italy

Italian Shipping.

LONDON, December 13. ROME—Shipping returns for week ended December 8th do not specify number of arrivals. There were 369 departures. One steamer over 1500 tons, and one under were lost, and one was damaged and beached. Two vessels were unsuccessfully attacked.

BRIEF TELEGRAMS.

A few cases of bazar disturbances are reported from the Eastern Bengal but the villages where they have occurred within the last few days have been mostly small ones.

The District Magistrate of Noakhala has issued an injunction prohibiting the folding of shops after dark as it is then that the looting of cloth and salt stalls usually occurs.

Mr. M. K. Gandhi has accepted the presidency of the 1st. All India Social Service Conference to be held in Calcutta on the 27th. December.

An All-India Music Conference will be held at Delhi during the Easter holidays.

The case of Lala Shrimanath Chama, Editor, the Aihind who has been arrested under the Defence of India Act, for circulating false news considered likely to spread alarm in some section of His Majesty's subjects, comes up for hearing on the 19th instant. Application for bail has been rejected.

The All-India Moslem League hold their next annual session at Calcutta on the 30th and 31st instant.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla

A Big Fire.

Firm of Whiteaway Laidlaw & Co., Guttled.

SIMLA, December 13. A big fire occurred here last night in the premises occupied by Messrs. Whiteaway Laidlaw and Company, which resulted in the whole shop and goods being gutted. The fire brigade was soon on the spot and rendered all possible assistance. The fire raged all night and eventually got under. Next morning the Deputy Commissioner and the Superintendent of Police with the staff were quickly on the spot and were indefatigable in help. The cause of the fire is still unknown. The loss is estimated at three to four lakhs of rupees which is covered by insurance.

Bombay

Dangerous Playing.

Boy Shoots his Brother.

BOMBAY, December 13. Barney Orielly a son of Mr. Orielly, works manager of the Standard Oil Company, Bombay, aged ten years has been removed to the European General Hospital, suffering from a gunshot wound in the chest. Enquiries go to show that Mr. Orielly and family were to go out shooting. They were getting ready when it is stated Michael Orielly, a child aged 11 years picked up a Winchester rifle and while playing with it at his brother Barney, whom he began to drill pulled the trigger, not knowing that the rifle was loaded, and shot his brother. The bullet hitting him in the chest lodged in the back. The boy is not in danger and will be operated on. Mr. Orielly could not account for the rifle being loaded, but he said that sometimes he used to shoot birds about his compound and might have forgotten to unload the rifle on one of those occasions.

Demand of Security from "Bombay Chronicle"

Notable Conversation Between Mr. Horniman and Magistrate.

BOMBAY, December 13. Before the Chief Presidency Magistrate Bombay, this morning Mr. B. G. Horniman, Editor, "Bombay Chronicle" appeared in accordance with the requisition of the Magistrate calling upon him to be present in reference. The Magistrate asked Mr. Horniman if he wished to advance any special reasons why he should be exempted from a deposit of security.

Mr. Horniman:—This paper has been in existence for nearly five years and on two or three occasions on which declaration as publisher had been made security has always been exempted.

The Magistrate:—Two thousand rupees to be deposited within a fortnight.

Mr. Horniman:—Will you allow me to say something in regard to this?

Magistrate:—Yes.

Mr. Horniman Then urged that the Magistrate had no power to ask for security now. If the security was to be deposited it should have been asked for, at the time of making the declaration.

Magistrate:—It should be brought with the declaration.

Mr. Horniman:—The act says that it should be deposited at the time of making the declaration such amount as the Magistrate may think fit. I say, with all respect, that you cannot now ask for security, and that you exhausted your powers under the act when you allowed me to go away without taking the deposit. If you remember, Sir, I came to you in Chambers a few days afterwards to ascertain the position as to whether having put in my declaration I was entitled to regard myself as printer and publisher and to publish my name as such on the imprint of the paper.

The Magistrate:—Security was provisionally dispensed with.

Mr. Horniman urged that the Magistrate could not do this under the Act. He pointed out that in Madras it was held by the High Court that when the Magistrate failed to take security under section he exhausted his powers, and that a subsequent order of the Magistrate to find security was 'ultra vires'. The High Court held that they had no revisionary power to set aside an executive order. That point was now pending before the Privy Council and the Madras High Court had adjourned another case until March next in order to await the decision of the Privy Council. Mr. Horniman finally asked the Magistrate to fix a day to hear him and he would come with a Counsel to argue the matter. The Magistrate granted this request and fixed Friday next at 11 A. M.

United Provinces

Mussooree Shooting Tragedy.

School Governors' Statement.

ALLAHABAD, December 13. In connection with the recent Oakgrove School tragedy at Mussooree the governors of the school in an open letter to the parents say:—The circumstances under which this event took place have already been made public and can only point to the conclusion that Mr. Fenemor's mind suddenly became deranged owing to worry and anxiety. The statements that have appeared in the newspapers have not been altogether correctly informed and the governors think it right to say that while there is no direct proof, it appears to be probable that worry and anxiety normally connected with the management and responsibility for such a

large institution as Oakgrove had been accentuated by the fact that a suit for defamation had been recently brought against Mrs. Fenemor in Mussooree court. This case was instituted by one who is not a member of the school staff and did not in any way arise out of friction with some of the teachers as has been alleged. In justice to Mrs. Fenemor it may also be stated that at the time of the tragedy only prosecution evidence had been heard and Mrs. Fenemor's defence had not been made public. There is no justification, therefore, for the statement which has been made in more than one newspaper that the case appeared to be going against her. The governors assure the parents that the high standard set in the school by the efforts of Mrs. Fenemor will be continued.

Burma

A Case of Wrongful Restraint.

RANGOON, December 13. J. C. H. Lokker Dutchman was charged with having wrongfully restrained Miss Anklesaria, niece of J. Hormuzji, officiating Registrar, Chief Court at Fancypair on Our Day in Dalhousie park. It was alleged that Mr. Hormuzji and his niece were near the Switchback Railway when they separated and the accused caught hold of Miss Anklesaria (who had been placed in a rickshaw and followed her uncle) and began to take her away on to the hill. In the Park she broke away and ran to Mr. Hormuzji crying. A scuffle followed between Mr. Hormuzji and the accused on the former remonstrating with him and both fell into the lake. The accused tendered an apology and paid a sum of Rs. 1,000 to the "Our Day Fund in Mr. Hormuzji's name. The Western Sub Divisional Magistrate, Rangoon has recorded the case as compromised and acquitted the accused.

BRIEF TELEGRAMS.

The Calcutta University Commission spent a busy time at Dacca, visiting colleges and schools and consulting with the governing bodies of the colleges and representatives of the Dacca People's Association.

"Our Day" was celebrated at Lucknow by a grand parade of European and Indian schools which was attended by the Lieutenant-Governor. His Honour was subsequently present at the country fair and races organised by Major-General May. The entire station turned out for the fair which proved a great attraction. The result will add a substantial amount to "Our Day" Fund, especially as the stewards of the races have made over the entire proceedings.

A trade Commissioner to represent the Board of Trade has been appointed for Calcutta where he is expected to arrive about the Christmas. The name of the gentleman selected is Mr. T. M. Ainscough. His duty will be to push British trade in India primarily in the interests of the British manufacturer.

Appointment of the Hon'ble Mr. Mohamadbhoy Hajibhoy as the Sheriff of Bombay for 1918 in place of Mr. T. W. Birket is gazetted.

(o)

Latest Telegrams.

UNCORRECTED.

LONDON, December 13. In the House of Commons Mr. King drew attention to renewed discussion in Holland concerning possible intentions of allies regarding future of rights over Scheldt navigation and Dutch territory. Mr. Sir Robert Cecil replied:—"There is not now nor has there ever been any intention to interfere in any way with independence and integrity of Holland or her possessions."

Replying to Leslie Wilson, Macpherson stated, that that question of Imperial Government awarding medal or decoration to Anzac, who took part in Gallipoli campaign was being sympathetically considered. Replying to a suggestion that a general service medal should be awarded to all troops, who took part in Gallipoli, in order to avoid discrimination between Anzac and Imperial troops, Macpherson said all these relevant considerations were being at present considered.

NEW YORK:—Baker war secretary in speech, said when Hohenzollerns and Hapsburgs were disposed of our sons and brothers would return with message that world was safe for democracy. Every munition factory in land was working overtime.

Danic naval secretary said:—America had already added a thousand ships to strength of Allies and was ready to add as many more as was necessary.

Italian communique says:—We regained great part of trenches in Coldellaberetta region which we were unable to reoccupy on Tuesday. We sanguinarily repulsed two violent attacks in Calcin valley. Enemy attacked in force eastward of Bronta at midday. Attack continued fiercely all afternoon but ceased at night owing to heavy enemy losses. Powerful attack on Caldipo Pappayex broke down.

Reuter's correspondent at Italian Headquarters says:—Enemy continues to mass troops and artillery in Trentino, especially on both sides of Brenta river. Allied aircraft regularly bombarded Austro-German reinforcements, but fresh contingents continually fill up gaps. Enemy artillery is overwhelmingly superior and has destroyed Italian defences. Many defenders were killed wounded and buried, but survivors resisted so fiercely that enemy losses averaged fifty per cent of his strength.

ROME.—Government motion for secret session of chamber which Government made question of confidence was passed by 274 votes to 63.

Text of armistice concerning Rumanian front shows that Rumanian army will observe armistice so long as Russian armies on Rumanian front observe armistice.

LISBON.—Cabinet has been constituted with Paes as premier, foreign minister, and war minister and Deputy Baboza as minister for colonies.

HALIFAX:—It is officially stated that fatalities hitherto number 1226. Error in Borden's figures was due to telegraphic mistake.

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము.

(మూల్యూరి రంగయ్యగారు.)

కొందరు బ్రాహ్మణేశ్వర నాయకులు మహమ్మదీయ సోదరులకు కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగుట కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కంగీకరించుట యని వాదించుచున్నారు. కాని, ఇందు సత్య మెంతవరకు గలదో మనము కొంచెము గమనించవలసియున్నది. మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలయునని గట్టిపట్టు పట్టినను కాంగ్రెసువారు ప్రధమమున దాని నంగీకరింపలేదు. ఆ ట్లంగీకరింపవలసిన కాంగ్రెసు సభకు వచ్చు మహమ్మదీయ సోదరుల సంఖ్య యేటే తగ్గుచు వచ్చుచుండెను. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగని యెడల వారు మనతో నేకీ భవింపరనియు వారు మనలోనుండి వీడిపోవుట దేశానర్థకమే గాక భారతమాత యభివృద్ధి నొంద మాడనొల్లనివారికి హెచ్చరిక యనియు మహమ్మదీయులు వేరే మతస్థులగుటవల్ల ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగనియెడల కాంగ్రెసుసభకు వచ్చు మహమ్మదీయ సోదరుల సంఖ్య కొలదికాలములో నశించుననియు తలచి కాంగ్రెసువారు విధిలేక వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగిరి. ఇట్టి నిదర్శనమును పేర్కొని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును బ్రాహ్మణేశ్వర నాయకులు కోరుట మిక్కిలి పరిహాసార్హము. బ్రాహ్మణేశ్వరులందఱకుకలసి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలయునని కొందరును, వివిధవర్ణముల కాయావర్ణముల ప్రముఖతను బట్టి ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము కావలెనని కొందరును పోరాడు చున్నారు. బ్రాహ్మణేశ్వరులను నెవ్వరు? వైశ్యులు విశ్వ బ్రాహ్మణులు కొందరు త్రిపురయు తామ బ్రాహ్మణేశ్వరులు కామని చెప్పుచున్నారు. ఒకవేళ వీరుబాడ బ్రాహ్మణేశ్వరుల కింద పరిగణింపబడినను వీరందరికి కలసి గూడ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కిప్పుడవసరమేమియు కనబడదు. ప్రతిభాషియును బ్రాహ్మణోద్యోగులే చాలమంది కలరని చెప్పుచు కానన గుభలుకూడ వీరిచేతిలోనే యున్నవని నుడువుటకన్న వోట్లలో బ్రాహ్మణేశ్వరులే చాలమందియుండుటచే, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మాత్రమే నెడి యెడల, 'వీరందఱ కలసి కలసి బ్రాహ్మణేశ్వరులలో కొందరికేల వోట్ల నియ్యగూడదు? ఇక వివిధవర్ణములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగుటను గురించి యాలోచింతము. దీనిలాభనష్టము లటుంచి, ఇది యాచరణ లోనికి దెచ్చుటెంతకష్టమో మాడవలయును. మన చెన్నరాజధానిలో ఆంధ్రులలోనే బ్రాహ్మణ వైశ్యులు గాక క్రిందటి జనాభా లేక ప్రకారము ముప్పు దియైదు వర్ణముల వారు కలరు. అట్టి తరి నిక రాజధానియంతలో నెన్ని వర్ణములుండనో యూహించవచ్చును. వీరందఱకు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మొసగెదరా? లేనియెడల, కొన్ని వర్ణములవారికే యొసగెదరా? కొందఱ కిచ్చి కొందఱకీయనియెడల వారలారకుందురా? ఇక నీ ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యముయొక్క లాభనష్టములను కొంచెము విచారించుము. వీని మూలమున నేడైన నొక సంఘముందు విద్యావంతులు గాని ప్రజలు తాము నమ్మకముంచుటకు వీలగునట్టివారు గాని కొంతగానున్న యెడల, మరి యొక సంఘమువారి నెన్నుకొనుటకు వీలు లేకుండును. ఇట్టి యెన్నికలను బట్టి ప్రజ లొక్కొక్కప్పుడు తమ యిష్టానుసారముగా తమకై యెవరు బాగుగ పాటుపడెదరని తోచునో అట్టివారి నెన్నుకొనుటకు వీలు లేక తమ సంఘపు వారి నెవరినో యొకరి నెన్నుకొనవలసియుండును. ఇది దేశమునకును ప్రజలకును నష్టకరము గాదా? దీనికన్న నెక్కువ నష్ట మింకొకటి కలదు. వర్ణభేదము లుండుట హిందూసంఘమున కొక పెద్ద చెటు పని గాబ్యాంక వేత్త లందరు నుడువు చుండిరి. ఈ భేదములు చుత విషయములందు కలుగజేయువాని పూర్తిగ గోచరము కాకున్నను రాజకీయ విషయములందు చేయు కీడును మనము వెంటనే మాడగలము. రాజకీయ విషయములందు మాడ వర్ణభేదముల నుండుట కొఱవినో తలగోకికొనుట, ఏ దేశమందైనను సాంఘిక భేదములున్నయెడల ఆ దేశము రాబ్యాంక విషయములందు దౌన్నత్యము పడయునపుడు గాని యా సాంఘిక భేదములు నశింపవని యొక పాశ్చాత్యుడైన మాటలు ముమ్మాటికిని సత్యము. ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము వర్ణభేదముల నభివృద్ధి చేసి నైషధ్యములను బెంచి జాతీయ సమ్మేళన కత్వంత మహాపకారమును జేయును. ఒకవేళ కాంగ్రెసువారు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నామోదించి రనుకొందును. విద్య భనము వర్తకము మొదలగు వానివల్ల నేడైన సంఘము ప్రాముఖ్యము గాంచి యా సంఘము చిన్నదైనయెడల దానికి

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవచ్చునని మాచనల మాపిరనుకొందము. ఇప్పుడు ప్రతిసంఘము ప్రాముఖ్యము గాంచి చిన్నదై యున్న యెడల ప్రాముఖ్యము గాంచక పోటీల కాగుటకు తగినంత పెద్ద సంఘము లేవియో తెలియకున్నది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కోరినపుడు కొందరు బ్రాహ్మణసోదరులు 'సరే' యనిరి. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మనన సరసునిన, బ్రాహ్మణేశ్వరులు తమతో నేకీభవింపక జాతీయోద్యమమునకు భంగము కావెందులేమో యనునుద్దేశముచే, వారు దాని కొప్పుకొనిరి. కాని, దూరదృష్టిగల వారెవరును దీని నామోదించరు. కావుననే బీసెంటయ్య తిలకుగార్లు బొంబాయిలోనున్న ఆర్య సోదరసంఘమువారు మనరాజధానిలోగల కొంతలు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేశ్వర సోదరులు దీని నామోదించలేరై. త్యాగ రాయ తెట్టిగారి యబ్రాహ్మణోద్యమ మను గుడిగాలిచే ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము నెడి యగ్ని మనరాజధానియందుగల ప్రతిసంఘమును త్వరలో రగుల్కొల్పుచున్నది. కాని, బంగాళమునందు బ్రాహ్మసమాజము కల్లను పంజాబునందార్వ సమాజమువల్లను ఈయగ్ని యా ప్రదేశములకు చొరలేకున్నది. పొరుగున నున్న బొంబాయియందు కొంత వజ్రప్రవేశించినది. కాని, అవోట్టప్రాధాన సమాజమును నిర్మలాదకము గలదు. కొందఱ అవివేకులు పాశ్చాత్యులందు మాడ వర్ణభేదము లున్నవని దురభిప్రాయ పడుచున్నారు. అక్కడ నున్న భేదములు జన్మయుబట్టిగాక వృత్తిని బట్టి వచ్చినవి. వానినివర్ణము లనుటకువీలులేదు. వృత్తులనవలెను, కొంచెమింపు మించుగ గొడవోవాని జన్మమెత్తిన ఛాంబరులేనుగారు ఇంగ్లాండుదేశమున ప్రసిద్ధిగాంచి రాజదంపతులతోవిందుల నారగించిరి. హిందూ సంఘమున నిట్టి దెప్పడైన జరిగినవో ప్రజలకు పుట్టుద్యేషమును అహంకారమును చెప్పకక్కరలేదు. ప్రాతినిధ్యము వృత్తులవై నాధారపడునెడల దేశమునకు మహాపకారము కలుగును. ఒకకాపు స్త్రీదరునకును కాపురరతునకును కాపు రైతునకును సమానమైన వాంఛలేమియు నుండవు. కాని, వివిధ వర్ణములకు చెందినను ఒక్కవృత్తి నవలంబించుచున్న వారలకు ఒక్కవిధమగు నాత్యము లుండకతప్పదు. కావున సోదరులారా! ఈ సూతన ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మనునది యాచరణలోనికి దెచ్చుట బహు కష్టమగుట కాదు గదా, సాంఘిక లోపముల నభివృద్ధి చేసి వర్ణభేదమునకు తోడై నైషధ్యములను పెంచి జాతీయ సమ్మేళనమున కుపద్రవమగు హానికల్పించును. కాబట్టి దీనిని విడనాడి వృత్తులమీద నాధారపడు ప్రాతినిధ్యమును కోరినయెడల మన భారతమాత కత్వంతోపకారమును జేసినవార మగుదు మని నాభ్యధనిశ్చయము.

ప్రకటనము (955)

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెన్లూరు సర్కిల్, వల్లూరు అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ లో ఉన్న మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు విక్రయించ దలంచినాము. గాన కావలసిన వారు యీదిగువ చిరునామాదారుగారికి న్నాసినయెడల కోరిన సంచాయిషీ పొందగలరు.
వల్లూరు ప్యాక్టరీ లైసెన్సు నెం 34- య 32-19
అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిల్వో 10- య 3-20
మోతే వెంకన్నగారు,
లైసెన్సు హోల్డరు,
వల్లూరు, కృష్ణ జిల్లా.

NOTICE

Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollar and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.
Ac C
Vollar Factory License No. 34 32 19
Athiput Factory License „ 10 3 20
Mothay Venkanna Garu,
License Holder,
Ellore - Kistna Dt.

అన్ని పిన్య జ్వరములకును యిన నాఫలీమందు రామబాణమువలె ఆమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial)

(934)

ఇసనాఫలీ మందును సేవించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడకుండగ మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈ మందు బహు సమృద్ధమైనది. మన్యజ్వరమునకు దివ్యోషధము:—ప్రపంచమునంతటను మన్యజ్వర జ్వరమునికి జనుప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యు లందఱును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జీర్ణించి శుల్కవాగ్ధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు ఆమోఘముగ పని చేయు తిరుగను జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాత్రపు ముక్కుకొన్నవో జ్వరము నిశ్చేషమగును. ఏమియు అపాయములేమ్యు పసిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలీని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరుకును.
సోల్ ఏజెంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి.జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి.
చెన్న రాజధానియందు సోలు ఏజెంట్లు:— డబ్బ్యూ. ఈ. స్క్రిత్తు అందుకో, నుదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకుము.

నుందరము !

స్వదేశీయము !!

ఉపయోగము !!!

ఆందమెన

1918

క్యాలండరు

జనవరి 31- తేదీతో ప్రారంభమగు డిఫావారి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు సంపాదించి క్యాలండరు చేరవచ్చుచో మా జవాబుదారి యందదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాశంగము గలుగకుండుటకు త్వరపడట యుక్తము.

తామరలైలము

పండ్లపాడి

మోహినీలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధోపధిము

చక్కని డబ్బీతో. పెల రూ. 0-8-0 ; డజన్ 1-కి రూ. 5-4 0

పోస్తుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లా విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డి ఫో,

109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

వాదాచీటిల నకు వరము: ఐపోడిక నహితమైన డా. పి. డి

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆకుకుళ్ళు రక్తముకలన జనించు వాడ్యములకు కీరీమణిమంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తొలగించు, ప్రాకగోష్ఠ్యలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షుప్త కారిణి

కషాగ్నిపాక్షపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన వోవములను పోగొట్టును. కీరీమణిమంటి పాదరగవోవములను, మలబద్ధకమును శాస్త్రసంబంధమును పోగొట్టును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్యమగు గలుగజేయును. 16 రోజులవర మందులకు 4 షోస్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

సాద్రీలు:— పి. డి. సావంత్. 144, వనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏక బాహులిపి ప్రశంస

ఈ కన్నీలకంటి అపార్వరాయ విరచితము.

పెల 0-4-0 పాక్షిక అధికము.

ఆంధ్రవత్రి కాశాగ్నిపరిల్లా, 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర చర్మకళికా-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయోగ కట్టమంది కావలెగాకర్తే నాగిత

ప్రయోగించి. పెల 0-4-0 పాక్షిక ప్రత్యేకము

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాథ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.

1 షోను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవధ గుట్టి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధనకు మంచిమందు.

1 షోను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవసారిములన్నియు నాంక్షేయభాషాలో జరుపవలయును.

జాండవా ఫార్మస్యూటికల్

వర్ణింపు

ఆయుర్వేద యోగధర్మాల తేయువారు

బొంబాయి నెం 18.

The Zandu Pharmaceutical Works

The Ayurvedic Pharmacists.

Elphinstone Road, Bombay 72

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకయందున్న ఆనేక రాగములకు ఆరోహణాది క్రమములును, తాగయ్య, దీక్షితులు, కామాక్షాస్రీలు, భువన సీతయ్య, కున్నకుడి కృష్ణయ్య, శుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవికలు, నారాయణశతీర్థులు, భరం గంభాడి పంచనాథయ్య, సహావగావు మొదలగు సుమారు 35 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితములైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జావళ్లు మొదలగునవియును, తత్కాల రుచ్యమైన హిందుస్థానీలు, పార్సీలు, యింగ్లీషునాట్యు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లోని మిత్రములును, స్వర తాళములతో అంతటి సులభముగ గ్రాహ్య మగునటుల వ్రాయబడియున్నది. ఇందు పీఠ, హాస్యవియం చక్రపటుములతో రుచ్యమి.

మంచి గ్రేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలులందు చేయబడినది. ... పెల రూ 3-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెనీ,

(911) 39, చిన్న తంబివీధి, మదరాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాశీ పీఠాంబరములు సరిగ్గ చేరలు, రవికెలు, రుమాలులు, తలపాగలు, బిడ్డలు భరించుటకు చిన్న పీఠాంబరములు, వెండి పట్టుధోవతుల జతలు, మిక్కిలి నేర్పుగ గల శతపనిహాండవలన మేల్చిన పట్టుతో తయారు చేయబడుచున్నవి. వసుదేవాలకి గృహముగ వి.పి. మూలముగ పంపుదుము. వానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, నవనూతు గిట్టని యెడలను వారిని వారును పంపిన తీసుకొనెదము. 928

Hari Govinda Dass, Gopal Dass, Silk Pithambar Merchants, & Com - Agents, Benares City, U. P.

ఇహాశ శక్తిపు కస్తూరి, ముంబయి, తులము 1-కి ... 0-10-0
టంకరువు పువ్వు తులము 1-కి ... 2-0-0
గోనాజిమి, మంచిది ,, ... 7-0-0
అదిపచ్చికాన తెక జున్ను తులం 1-కి ... 8-8-0
రసభిస్మము తులము 1-కి ... 0-10-0
చచ్చకర్పూరం ,, ... 2-0-0
చాలామృతిము సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమృతిము, ముంబయి, నాంబూల మృతిము 0-12-0
అమృతాంజనము డిఫో, 6 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు

ఉచితము.

గదాధర

మనోహరమగు కథ.

అడ్రస్:— హెచ్.బి.ఎం.పి. అండు సన్సు, 390-943 పోస్టుబాక్సు 27, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహుంధ వుదాహరణము

(వద్య కావ్యము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? తలశేదము లేక కలిగి? ఆచార్యవ్యవహారము తెల్లెట్లుమాతే? ఈ మొదలగు విషయము తెల్పుచో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నది. గొప్పవారి గంభీరమైన మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నది. శైలి మిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి. పెల 5-0-0 కచ్చులు చేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శైలి సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములంతట. మంచికాగితములపై అచ్చు. కాగితం లైను ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేతే.

(26) జనమంచి శేషాచార్యులు
కేటగుపండితుడు, ముద్దనిసివర్ హైస్కూలు, కడప.

అమృతాన్న అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాశ్యతనుభుము సొంతగును. 219 ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాశ్వతమైన అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల భక్తు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము. వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్, ఆలంకర్మిహా శైవ.ధాలయం, 157, బ్రాడే, మద్రాసు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దినుసులు. మొదలగు పొందిన నేల గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లదినుసులు యింక ఆనేక విధములయిన మొక్కల దినుసులు సీను కావలెను నాటుకాయకూరలు విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అగ్గడా స్టాంపుపంపితే, పంపితో ఇంగ్లీషు లేదగు క్యాటలాగు పంపుతాము. జాగ్రత్త ఇంగ్లీషులో వ్రాసినవలెను.

ఎస్. కె. ఐ. కాడర్ మిరాసాసాహెబు, విత్తనములు, మొక్కరక్కనము.

(959) కుమారస్వామిపట్టి నేలం. విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్సు, బోంబే, మహాంటు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకములన్నియు వ్యాపారమైన వెలకు దొరకును క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీనరసి, బి. సి. ఎం. బి. సి. ఎం. (945) మేనేజరు.